

T.C.
ANAYASA
. Genel Kurul

Esas No: 2014/18001
Karar No: 2020/
Karar Tarihi: 06.02.2020

ANAYASA MAHKEMES N N 6/2/2020 TAR HL VE 2014/18001 SAYILI
KARARI (B REYSEL BA VURU)

(A HS m. 3, 10, 15) (2709 S. K. m. 5, 17, 26) (2559 S. K. m. 16) (5237 S. K. m. 24, 125) (2911 S. K. m. 30) (6216 S. K. m. 48, 50) (SELMOUNI - FRANSA DAVASI) (LABITA - TALYA DAVASI) (RANINEN - F NLAND YA DAVASI) (ERDO AN YA IZ - TÜRK YE DAVASI) (GAFGEN - ALMANYA DAVASI) (ÇEL K VE MRET - TÜRK YE DAVASI) (SAÇILIK VE D ERLER - TÜRK YE DAVASI) (HANDYSIDE - B RLE K KRALLIK DAVASI) (MINELLI - SV ÇRE DAVASI) (ANY. MAH. 06.01.2015 T. 2013/3924 E.) (ANY. MAH. 17.07.2014 T. 2013/293 E.) (ANY. MAH. 18.09.2013 T. 2012/969 E.) (ANY. MAH. 15.10.2015 T. 2013/2659 E.) (ANY. MAH. 28.09.2016 T. 2014/5097 E.) (ANY. MAH. 15.12.2015 T. 2013/9461 E.) (ANY. MAH. 17.09.2013 T. 2012/1334 E.) (ANY. MAH. 04.06.2015 T. 2013/9343 E.) (ANY. MAH. 04.06.2015 T. 2014/12151 E.) (ANY. MAH. 18.10.2007 T. 2007/4 E. 2007/81 K.) (ANY. MAH. 07.07.2015 T. 2014/6128 E.) (ANY. MAH. 05.07.2017 T. 2015/3378 E.) (ANY. MAH. 25.06.2015 T. 2013/3178 E.) (ANY. MAH. 15.04.2015 T. 2013/1047 E.) (ANY. MAH. 26.07.2019 T. 2018/17635 E.) (ANY. MAH. 25.05.2017 T. 2014/920 E.) (ANY. MAH. 27.10.2015 T. 2013/8503 E.) (ANY. MAH. 07.06.2018 T. 2014/8875 E.) (ANY. MAH. 07.11.2019 T. 2016/12506 E.)

RGT: 26.03.2020
RG NO: 31080

GENEL KURUL KARAR

DEN Z KARADEN Z VE D ERLER BA VURUSU

Ba vuru Numarası: 2014/18001

Karar Tarihi: 6/2/2020

Ba kan: Zühtü ARSLAN

Ba kanvekili: Hasan Tahsin GÖKCAN

Ba kanvekili: Recep KÖMÜRCÜ

Üyeler: Serdar ÖZGÜLDÜR

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

M. Emin KUZ

Kadir ÖZKAYA

Rıdvan GÜLEÇ

Recai AKYEL

Yusuf evki HAKYEMEZ

Yıldız SEFER NO LU

Selahaddin MENTE

Raportörler: Nahit GEZG N

Yunus HEPER

Ba vurucular: 1. Deniz KARADEN Z

2. Do u YAVUZ

3. Elif SABIRLI

4. Gamze DEM RTA

5. Havva GÜMÜ KAYA

6. pek KIYAK

7. Kadir YAVA

8. Mahir HAL SDEM R

9. Nurhan Barı POLAT

10. Rıdvan EK NC

11. Sercan ÇOBAN

12. Sercan GEL R

13. Yasemin ERTEN

14. Yonca KOYUN

Vekili: Av. Halis YILDIRIM

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru, bir siyasi partinin il ba kanlı ı binasına asılan pankartın indirilmesi sırasında kolluk görevlilerince parti üyelerine zor kullanılması nedeniyle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının; parti üyeleri hakkında pankarttaki sözler ile di er

açıklamalardan dolayı kamu davası açılması nedeniyle ifade özgürlüğü'nün ihlal edildiği iddialarına iliştirilmiştir.

II. BA VURU SÜRECİ

2. Ba vuru 10/11/2014 tarihinde yapılmıştır.

3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Ba vuru kanı tarafından ba vurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Ba vuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığı'na (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

7. Ba vurucular Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

8. İkinci Bölüm tarafından 9/5/2019 tarihinde yapılan toplantıda, niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden ba vurunun Anayasa Mahkemesi'ne çitilmesi'nin 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula tevkiye karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Ba vuru formu ve eklerindeki bilgi ve belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) yerel seçimler dolayısıyla 19/3/2014 tarihinde saat 12.00'den itibaren Edirne Selimiye Meydanı'nda Ba vuru bakanının da katılımıyla bir açık hava toplantısı planlanmıştır. Anılan açık hava toplantısı nedeniyle saat 08.30'dan itibaren şehirde güvenlik tedbirleri alınmaya başlanmıştır. İstanbul'dan takviye güç olarak gelen Çevik Kuvvet Üstü Müdürlüğüne bağlı polis memurları da (Çevik Kuvvet) şehirde bulunmaktadır.

11. Olayların meydana geldiği tarihte yazarları on sekiz ile yirmi altı arasında değişen ba vurucular, Özgürlük ve Dayanışma Partisinin (ÖDP) üyesidir. Doğan Yavuz'daki ba vurucular, olay günü ÖDP Edirne İl Başkanlığı binasında bulunmaktadır.

12. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Üstü Müdürlüğüne bağlı sivil ekiplerin (kolluk görevlileri) güvenlik tedbirleri kapsamındaki kontrolleri sırasında, Türkiye Komünist Partisi (TKP) Edirne İl Temsilcisi binasının çatı katında bir adet pankartın ve ÖDP teklifinin bulunduğu binanın camından sarkıtılan "Katil, Hırsız AKP" yazılı bir pankartın bulunduğu tespit edilmiştir.

13. Kolluk görevlileri saat 11.00 civarında TKP binasındaki pankartı indirdikten sonra ÖDP binasındaki pankartı da indirmek amacıyla 11,15'te buraya yönelmiştir. Görevliler ÖDP binasına geldiklerinde Doğan Yavuz'daki ba vurucularla aralarında arbede yaşanmıştır. İstanbul'dan takviye güç olarak şehre gelen Çevik Kuvvet bir süre sonra olaya dahil olmuştur. Olayın seyrine ilişkin anlatımlar birbirinden farklı olsa da güvenlik güçlerinin olay sırasında ba vuruculara -biber gazı diye anılan ve göz yağı artı niteliği ön planda olan OC (oleoresin capsicum) gazı dahil- maddi güç kullanıldığı konusunda taraflar arasında bir ihtilaf bulunmamaktadır.

A. Kolluk Görevlilerinin Anlatımlarına ve Düzenledikleri Belgelere Göre Olayın Gelişimi

14. Kolluk görevlileri TKP ve ÖDP binasındaki pankartlardan Cumhuriyet savcısını haberdar etmişlerdir. Görevliler Cumhuriyet savcısına ayrıca ÖDP binasının pencerelerinden dışarıya bırakılmak suretiyle "Hırsız Tayyip" ve "Katil AKP" şeklinde sözler söylendiğini bildirmişlerdir. Cumhuriyet savcısı, durumu gecikmesinde sakınca bulunan hal kapsamında görerek hakim kararı olmaksızın kolluk görevlilerine her iki parti binasında arama yapılması ve söz konusu pankartlara el konulması talimatı vermiştir. Cumhuriyet savcısı ayrıca ÖDP binasında bulunanların üpheli sıfatıyla ifadelerinin alınmasını da talimatlarına eklemiştir. Sayıları on kadar olduğu anlaşılan sivil polisler, pankartı indirmek ve Partideki katil ve hırsız hakkında diğer adli işlemleri yapmak amacıyla saat 11.30'da ÖDP İl Başkanlığının bulunduğu binaya gelmiş, kimliklerini açıklayarak buradakilerle pankart konusunda görüşmüş ve Cumhuriyet savcısının arama ve elkoyma kararını bildirmişlerdir.

15. Partideki görevliler, binanın büyük bölümü cam olan giriş kapısını açmamış hatta kapının arkasına el yapımı koyarak yalıtım yapmışlardır. Pankartın indirilmesi hususunda kapalı kapı arkasından içeridekilerle yapılan görüşme olumlu sonuç vermemiştir. Binanın içindekiler en başından itibaren görevlilere sinkaflı sözler içeren hakaretlerle karşılık vermişlerdir. Bu arada olay yerine gelen itfaiye aracının merdiveni kullanılarak pankart indirilmek istenmişse de pankartın partililerce içeriye götürülmesi nedeniyle bunda da başarısız olunamamıştır. Durumdan haberdar edilen Cumhuriyet savcısı, giriş kapısının bir çilingir marifetiyle açtırılması, bunun mümkün olmaması halinde kırılarak içeriye girilmesi talimatı vermiştir.

16. Görevlilerin dışarıdan, binadakilerin ise içeriden yaptıkları baskı sonucu kapının camı kırılmış ve görevliler kapının camı kırılmış bölümünden içeri girmişlerdir. Ancak binadakiler bu sefer de yan odaya geçip bu odanın camlı olan kapısını kapatmış ve kapının arkasına yalıtım yapmışlardır. Kna veya dışarıdan zorlama yöntemini uygulamanın bir işe yaramayacağını deklare eden görevliler, ardından kapının camını kırmış ve kapının camı kırık bölümünden odaya biber gazı sıkmışlardır. Gaz sıkıldığı anda odanın pencereleri açıktır. Gaz sıkılması sonucu Partililerin direnci kırılmış, görevliler kapıyı açarak içeriye girmişlerdir. Bunu gören baskı verucu Nurhan Barış Polat, kaçmak için yaklaşık üç metre yükseklikten aşağıya atlamış ancak orada bekleyen görevlilerce yakalanmıştır.

17. Görevliler pankartı almaya çalıştıkları sırada da direnme ile karşılaşmışlardır. Gözaltına alınan görevlilerin ekip araçlarına götürülmesi sırasında Partideki binasının önüne gelen baskı verucu Doğan Yavuz, arkadaşlarının kaçmalarını sağlamaya çalışmış ve bu yönde görevlilere mukavemet göstermiştir. Görevliler baskı verucu Doğan Yavuz'un mukavemetini kırmak için kademeli olarak güç kullanmışlardır.

18. Tüm bu olup bitenlerden sonra görevliler, kısmen yırtılmış olan pankarta el koyabilmiş, aynı gün saat 14.30'da olayın seyrini açıklayan bir tutanak düzenlemiştir. Tutanakta bazı baskı verucular ile birlikte on iki kolluk görevlisinin imzası bulunmaktadır. Ayrıca bazı baskı verucuların isimlerinin de yakalanan sıfatıyla imzaya açıldığı, ancak bu baskı verucuların imzadan imtina ettiği görülmüştür. Ayrıca görevlilerden bazıları baskı verucuların mukavemeti sonucu yaralanmış ve olayın ardından sağlık kuruluşlarına başvurmuşlardır.

19. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü önce 20/3/2014 tarihinde bir tahkikat evrakı düzenlenerek Cumhuriyet İlçe Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Baskı verucuların Anlatımına Göre Olayın Gelişimi

20. Olay günü baskı verucu Doğan Yavuz dışındaki baskı verucular seçim çalışmalarını nedeniyle Partideki binasındadır ve açık hava toplantısı olacağını öğrenince seçim çalışmalarını için hazırladıkları pankartı binaya asmışlardır. Bir süre sonra sivil dört beş kişisi giriş kapısına

gelmi tir. Ba vurucular kendilerini tanıtmayan bu ki ilerin pankartta adı yazılı Partinin mensubu olabileceklerini dü ünerek onlara kapıyı açmamı tır. Gelenlerin kapıyı tekmelemeye ba laması üzerine kapının arkasına e ya kolileri yı ılmı tır. Kapı camının tekmelenerek kırılmasının hemen ardından içeriye giren Çevik Kuvvet ekibi, hiç duraksamaksızın orada bulunanlara yo un ekilde gaz kullanmı tır. Ba vurucuların bir kısmı yan odaya kaçmı , ancak Çevik Kuvvet ekibi onları takip ederek odanın kapısının copla kırdıkları camlı bölümünden içeriye göz ya artıcı gaz fi ekleri fırlatmı hatta odaya girdikten sonra do rudan yüz bölgelerine gaz sıkmı tır. Ba vurucular gazdan fazlasıyla etkilenmi , bunun yanında coplarla darbedilmi lerdir. Polisler parti te kilatındaki masa, sandalye ve e yaya zarar vermi , etrafa kırık cam parçaları saçılmı ve polisler ba vurucuları cam parçalarının üzerine yatırmı lardır. Polisler pankartın asılı oldu u anlarda olup bitenleri kamera kaydına aldıkları halde darp ba layınca görüntü kaydetmeyi kesmi lerdir. Nurhan Barı Polat solunum darlı ı ya ayınca gazın etkisinden kurtulmak için binadan atlamı tır. Ba vurucuların dı arıya çıkmalarına izin verilmemi , gaz dolan odada bir süre tutulmu lardır. Ba vurucular bina içinde ve polis araçlarına bindirildikleri sırada memurların darp ve hakaretlerine maruz kaldıklarını, hatta ba vurucu Yonca Koyun'un cinsel saldırıya u radı ını söylemi lerdir. Ba vurucular olay yerine gelen sivil polislere ve Çevik Kuvvete hakaret etmemi , mukavemet göstermemi , slogan atmamı ve müdahale öncesine ili kin olarak isnat edilen di er eylemleri gerçekle tirmemi lerdir.

21. Olay sonrası götürüldükleri hastanede ba vurucuları muayene eden sa lık görevlileri, ikayetlerini kayıtlara geçmeyip kendilerine yetersiz tedavi uygulamı lardır. Ba vurucu Do u Yavuz Parti binası önündeki polis kalabalı ını fark ettikten sonra olay yerine gelmi ve binaya girerek Parti te kilatının bulundu u ikinci kat koridoruna çıkmı , ba vurucu Deniz Karadeniz ve pek Kıyak'ın içeride coplarla dövüldü ünü, ba vurucu Nurhan Barı Polat'ın gazın etkisinden kurtulmak için a a ıya atlamak zorunda kaldı ını görmü tür. Ba vurucu, polisin eylemlerini görüntülemek istemesi üzerine engellenmi ve ardından gözaltına alınmı tır.

C. Ba vuruculara li kin Adli Raporlar

22. Ba vurucuların polis müdahalesine ili kin beyanları ile olayın hemen sonrasında (saat 12.27 le 13.20 arasında) ve ilerleyen a amalarda ba vurucularla ilgili olarak sa lık kurulu larından alınan raporlardaki tespitler öyledir:

i. Ba vurucu Deniz Karadeniz kollu un odaya sıktı ı biber gazından etkilendi ini, arama ve gözaltına alınma sırasında darbedildi ini ileri sürmü tür. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen 19/3/2014 tarihli Genel Adli Muayene Formunda, ba vurucunun sırtında basit tıbbi müdahale ile geçebilecek sekiz adet 4x1 cm'lik eritem (kızarıklık) oldu u ve hayati tehlikesinin bulunmadı ı kayıtlıdır. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen 21/3/2014 tarihli genel adli muayene raporunda ise sa omuzda sırtta skapulaya (kürek kemi i) do ru uzanan a rı, hassasiyet ve sa omuz iç kısmında 2x4 cm kadar hiperemi (kanlanma), sol omuz ba ında yakla ık be adet 1x4 cm kadar lineer ekimoz (çürük, ezik), sa humerus alt uçta dirsek üstü ön kısımda 1x3 cm ekimoz, sol tibia ön yüzde orta hatta 1 cm kadar abrasyon (sıyrık) oldu u, ba a rısı tanımlanmayıp sa el bile inde a rı tanımlandı ı ve hafif ödem bulundu u kayıtlıdır.

ii. Ba vurucu Do u Yavuz, ilk müdahale sırasında Parti binasında olmadı ını, bina önündeki polis kalabalı ım görünce olup bitenlerin video kaydını almak istemesi üzerine görevlilerin kendisini engelledi ini, gözaltına alındı ını ancak görevlilerin kendisini darbetmedi ini, ba vurucu Deniz Karadeniz'e sıkılan gazdan etkilendi ini beyan etmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen 19/3/2014 tarihli Genel Adli Muayene Formunda darp ve cebir izine rastlanmadı ı hususuna yer verilmi tir.

iii. Ba vurucu Ellif Sabırlı odaya sıkılan gazdan etkilendi ini, bu sırada kolluk görevlilerince darbedildi ini, eve gitti inde tüm vücudunun morluklar içinde oldu unu beyan etmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen 19/3/2014 tarihli Genel Adli

Muayene Formunda; yaralanmasının ne oldu unun belirtilmedi i ancak bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikesinin bulunmadı ı tespitine yer verilmi tir.

iv. Ba vurucu Gamze Demirta ifadesinde odaya sıkılan gazdan etkilendi ini, ayrıca gazın do rudan kula ına ve gözüne sıkıldı ım, bu sırada bel ve kalçasına cop ve tekme ile vuruldu unu, polis ekibi arabasının bagaj bölümünde camlar açılmadan bir saat bekletildi ini, bu nedenle araç içinde fenala tı ını belirtmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen 19/3/2014 tarihli Genel Adli Muayene Formunda; tüm yüzün kızarıklık oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebile i tespitine yer verilmi tir.

v. Ba vurucu Havva Gümü kaya biber gazından etkilendi ini, daha sonra coplanıp sürüklenerek polis ekibi arabasına bindirildi ini, hakaret ve tehdide maruz kaldı ını söylemi tir. Edirne Devlet Hastanesi raporunda; sol kol iç yüzde 4x4 cm'lik ekimoz, sa dizde 4x4 cm'lik eritem (kızarıklık) oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikesinin olmadı ı hususları kayıtlıdır.

vi. Ba vurucu pek Kıyak astım hastası oldu unu, sıkılan gazdan etkilendi ini, gazın etkisiyle gözü kapalı bir ekilde binadan çıkmaya çalı ırken ve binadan çıktıktan sonra görevlilerce darbedildi ini, ardından sürüklenerek polis ekibi arabasına götürüldü ünü, bu sırada da tekmelendi ini söylemi tir. Edirne Devlet Hastanesi raporunda tüm yüzün kızarıklık oldu u kayıtlıdır.

vii. Ba vurucu Kadir Yava do rudan yüzüne gaz sıkılıp darbedildi ini, kırılması sonucu odanın zeminine dü en kapı camının parçalan üzerine yatırıldı ını söylemi tir. Edirne Devlet Hastanesinin raporunda; sa kol önde 1 cm'lik kesi, tüm yüz hiperemik (kanlanmış), sırt sol tarafta 4x4 cm'lik eriteni oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikenin olmadı ı kayıtlıdır.

viii. Ba vurucu Mahir Halisdemir gazdan etkilendi ini söylemi tir. Edirne Devlet Hastanesinin raporunda; tüm yüzün kızarıklık oldu u, sa el 3. parmak ... [okunamadı], bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikenin bulunmadı ı tespitleri yapılmı tir.

ix. Ba vurucu Nurhan Barı Polat kapalı yer fobisi ve di er rahatsızlıkları nedeniyle ortama sıkılan gazdan çok fazla etkilendi ini, yanına gelen görevlinin tekrar gaz sıktı ını görünce odanın camından a a ıya atladı ını, dü tü ü yerde darbedildi ini, sürüklenerek polis ekibi arabasına bindirildi ini, hastaneye getirildi inde ise ayaklarının üzerine basamadı ını beyan etmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen 19/3/2014 tarihli raporda; her iki ayakta a rı oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikenin bulunmadı ı kayıtlıdır. Ba vurucu 20/3/2014 tarihinde Trakya Üniversitesi Sa lık Ara tırma ve Uygulama Merkezine yatırıldı , buradan 21/3/2014 tarihinde taburcu edilmi tir. Ba vurucu hakkında burada düzenlenen 25/3/2014 tarihli sa lık kurulu raporunda, sa ve sol kalkaneus (topuk kemi i) kırılı tanısına yer verilmi tir. Rapordan 21/3/2014 ila 4/5/2014 tarihlerinde sa lık izni kullanmasının ve 6/5/2014 tarihinde poliklinik kontrolünün yapılmasının uygun görüldü ü anla ılmaktadır.

x. Ba vurucu Rıdvan Ekinci gazdan etkilendi ini, astım hastası oldu unu belirtti i halde kendisine de çok yakından ve do rudan gaz sıkıldı ını, darbedildi ini, çok sıkı ık bir vaziyette bindirildi i polis ekibi arabasında bayıldı ını söylemi tir. Edirne Devlet Hastanesi raporunda; sa omuzda a rı oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i, hayati tehlikenin bulunmadı ı yazılıdır.

xi. Ba vurucu Sercan Çoban gazdan etkilendi ini, polisler tarafından coplarla dövüldü ünü beyan etmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen Muayene Formunda "Sol el üst... [okunamadı] 4,5 parmakta eritem, basit tıbbi müdahale ile geçer, hayati tehlikeyofaur" ifadeleri kayıtlıdır.

xii. Sercan Gelir gazdan etkilendi ini, bu etkinin kendisini nefes alamayacak duruma getirdi ini, dövülerek bina dı na çıkarıldı ını söylemi tir. Ba vurucu, görevlilerin kendilerine sinkafı sözlerle hakaret etti ini, sıkı ık bir ekilde araca bindirildiklerini sözlerine eklemi tir. Edirne Devlet Hastanesi Adli Muayene Formunda; boyunda kızarıklık oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i ve hayati tehlikenin bulunmadı ı hususlarına yer verilmi tir.

xiii. Ba vurucu Yasemin Erten gazdan etkilendiklerini, gazın çok yakın mesafeden sıkıldı ını, ayrıca görevlilerin kendilerine kar ı ba ka yöntemlerle de maddi güç kullandı ını beyan etmi tir. Edirne Devlet Hastanesince düzenlenen Adli Muayene Formunda; dirsekte ve kolda 1x1 cm'lik ekimoz ve 1 cm'lik abrasyon oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i ve hayati tehlikenin bulunmadı ı kayıtlıdır.

xiv. Ba vurucu Yonca Koyun astım bron it hastası oldu unu, sürekli ilaç kullandı ını, bu nedenle gazdan fazlasıyla etkilendi ini, rahatsızlı ını belirtti i halde görevlilerin gaz sıkmaya devam etti ini, ardından coplarla dövüldüklerini, polislerden birinin elini iç çama ırının içine sokmak suretiyle kendisini taciz etti ini, hastaneye götürüldükten sonra da aynı görevlinin kendisini aynı tarzda taciz etmeyi sürdürdü ünü beyan etmi tir. Genel Adli Muayene Formunda; tüm yüzün hiperemik oldu u, bunun basit tıbbi müdahale ile giderilebilece i ve hayati tehlikenin bulunmadı ı kayıtlıdır.

D. Olaya İlişkin Yargısal Süreçler

1. Ba vurucular Hakkında Yürütülen Ceza Soru turması Süreci

23. Kolluk görevlileri el koydukları pankartı Edirne Cumhuriyet Ba savcılı ına (Cumhuriyet Ba savcılı ı) teslim etmi , Edirne 3. Sulh Ceza Mahkemesi 30/3/2014 tarihinde bu elkoyma i lemini onaylamı tir.

24. Cumhuriyet Ba savcılı ınca ba vurucular hakkında soru turma açılmı tir. Cumhuriyet Ba savcılı ı; ba vurucuların tamamı hakkında Parti te kilatı binasına Ba bakan'a hakaret içeren pankart astıkları, bu sırada Parti binasının pencerelerinden ba ırarak Ba bakan'a hakaret ettikleri, görevlilerin pankartı indirmek için gelmelerinden sonra da bina penceresinden pankartı göstermeye ve Ba bakan'a hakaret etmeye devam ettikleri, bu ekilde aynı zamanda AK Partinin yapmakta oldu u toplantının huzur ve sükununu bozdukları, kolluk görevlilerine hakaret etmelerinin yanında cebir kullanarak direndikleri iddiasıyla 4/4/2014 tarihinde kamu davası açmı tir.

25. ddianamede; ba vurucuların "Katil, Hırsız AKP" yazan pankartı asıldı ı yerden alarak pencereden bina dı ndakilere göstermeye devam ettikleri sırada çevredekilerin duyaca ı ekilde "Hırsız Tayyip" ve "Katil AKP" ekinde ba ırıp Ba bakan'a hakaret ettikleri anlatılmı tir. Ayrıca Ba bakan'a yönelik hakaretlerin yazılı, görsel bir iletiyle (pankartla) ve slogan atılarak alenen gerçeğe tirildi i ileri sürülmü tür. Ba vurucuların bina içinde fiili mukavemet göstermeleri sırasında iki memurun yaralandı ı, bir ba vurucunun ise ekip aracına götürülürken bir memurun aya ına tekme attı ı, fiili direnmeye devam ederek memurun araca çarpmasına sebep oldu u da belirtilmi tir. ddianamede memurların yaralanmasına ilişkin adli rapor düzenlenip düzenlenmedi i konusunda bir açıklamada bulunulmamı tir. Bununla birlikte ba vurucu Do u Yavuz'un memurlara görevlerini yaptırmamak için direndi i açıklanırken Parti binası dı ndaki eylemlerinden de bahsedilmi tir.

26. Ba vurucular hakkında Edirne 3. Asliye Ceza Mahkemesince (Mahkeme) yürütülen yargılama sonucunda 2/10/2014 tarihinde tüm suçlamalardan beraat kararı verilmi tir. Kararın gerekçesinde, ba vurucuların polisler için hakaret suçunu i ledikleri iddiası ile ilgili olarak tarafsız görgü tanı ı ve ba ka bir delilin bulunmadı ı ifade edilmi tir. AK Parti miting alanının Parti binasının bulundu u yere yakla ık 2 km uzaklıkta oldu unu dikkate aldı ını açıklayan Mahkeme, bu nedenle toplantının huzur ve sükununu bozma

suçunun unsurlarının gerçekte medi i sonucuna ula tı ını belirtmi tir. Ba vurucuların görevli memurları tehdit etti ine ve memurlara fiziksel saldırıda bulundu una ili kin somut bir delilin bulunmadı ını da açıklayan Mahkeme, bu nedenle memura direnme suçunun unsurlarının olayda olu madı ı kanaatine varmı tır. Ayrıca seçim sürecinde olan bir ülkede parti binalarına pankart asılmasının demokrasinin gere i oldu unu, pankart asılmasının yapılmakta veya yapılacak olan bir toplantının huzur ve sükununu bozmaya yeterli bir vasita ve eylem olmadı ını belirten Mahkeme; pankartta yazılı olan ibarede hedef alınanın Ba bakan de il partisi oldu unu, Ba bakan'ın ahsına yönelik küçük dü ürücü, a a ılayıcı bir ibarenin kullanılmadı ım belirterek isnat edilen hakaret suçunun unsurlarının olu madı ına karar verdi tir. Yargılama sonucunda ayrıca el konulan pankartın iadesine karar verilmi tir.

27. Asliye Ceza Mahkemesine göre ba vurucular Parti te kilatı binasında buldukları sırada sivil polis memurları Parti binasına gelmi ve ba vuruculardan kapıyı açmalarını istemi tir. Mahkemeye göre ba vurucular Parti yöneticisinin binada olmaması nedeniyle kapıyı açmamı , durumdan haberdar ettikleri yöneticinin gelmesinden sonra kapıyı açacaklarını söylemi , ancak polis memurları giri kapısını kırarak içeriye girmi tir. Mahkeme olay yerine ça rılan Çevik Kuvvet polisinin gaz fi e i atan tüfeklerle binaya girmesi neticesinde ba vurucuların bu durumdan korkarak bir odaya kaçtıklarını, ancak Çevik Kuvvet polisinin odanın kapısının camını kırdıktan sonra içeriye gaz fi ekleri attı ını, bununla da yetinmeyip ba ka yöntemlerle gaz sıkmaya devam etti ini, astım hastası oldu u için yo un gazdan fazlasıyla etkilenen ba vurucu Nurhan Barı Polat'ın pencereden atlamak zorunda kaldı ını kabul etmi tir.

28. Karar temyiz edilmeden kesinle mi tir.

2. Kolluk Görevlileri Hakkında Yürütülen Ceza Soru turması Süreci

29. Dosyadaki bilgi ve belgelerden ba vurucuların haklarındaki suçlamalar kapsamında- üpheli olarak- ifade verdikleri ve bu ifadelerinde polis memurlarından ikayetçi oldukları anla ılmaktadır. Cumhuriyet Ba savcılı ı, bu ikayetler yönünden ba vurucular hakkında yürüttü ü soru turmada düzenledi i iddianameye ek bir kararla kovu turmaya yer olmadı ına karar verdi tir.

30. Cumhuriyet Ba savcılı ının bu ek kararında, olay günü kolluk görevlilerince düzenlenen tutanakta yer alan tespitler aktarıldıktan sonra görevli memurların arama kararının gere ini yerine getirmek amacıyla ve arama kararının yerine getirilmesine direnen ba vurucuların eylemleri üzerine güç kullandıkları, bu tür bir güç kullanmanın hukuka uygun oldu u, ayrıca memurlara atılı di er tüm suçlar yönünden ba vurucuların soyut iddiaları dı ında kamu davası açmaya yeterli delil elde edilemedi i gerekçelerine yer verilmi tir. Söz konusu kararda, ba vurucu Nurhan Barı Polat'ın polislerden kaçmak için binadan atlayıp topuk kemiklerini kırdı ı, dolayısıyla memurların sorumlulu unu gerektiren bir durumun bulunmadı ı belirtilmi tir. Kararda ba vurucu Do u Yavuz'un eylemleri ile kolluk görevlilerinin bu ba vurucuya yönelik eylemlerine ili kin olarak özel bir açıklama yapılmamı , tüm ba vurucuların memurlara direndi i ve görevlilerin de bu direnci kırmak için yeterli ölçüde güç kullandı ı ifade edilmi tir.

31. Edirne Sulh Ceza Hakimli i, ba vurucuların bu karara itirazlarını 15/8/2014 tarihinde reddetmi tir. Hakimli in kararının 9/10/2014 tarihinde tebli edilmesi üzerine ba vurucular 10/11/2014 tarihinde bireysel ba vuruda bulunmu lardır.

IV. LG L HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Kötü Muamele Yasa ı Yönünden

32. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun "Zor ve silah kullanma" kenar ba lıklı 16. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"Polis, görevini yaparken direni le kar ıla ması halinde, hu direni i kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek ekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni artları gerçekleştirilerek silah kullanılabilir.

kinci fıkrada yer alan;

a) Bedeni kuvvet; polisin direnen ki ilere kar ı veya e ya üzerinde do rudan do ruya kullandı ı bedeni gücü,

b) Maddi güç; polisin direnen ki ilere kar ı veya e ya üzerinde bedeni kuvvetin dı ında kullandı ı kelepçe, cop, basınçlı ve/veya boyalı su, göz ya artıcı gazlar veya tozlar, fiziki engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını,

ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde do rudan do ruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini kendisi takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

Polis, kendisine veya ba kasına yönelik bir saldırı kar ısında, zor kullanmaya ili kin ko ullara ba lı kalmaksızın, 523 7 sayılı Türk Ceza Kanununun me ru savunmaya ili kin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.

..."

33. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Temel lkeler, Tanımlar ve Uygulama Alanı" ba lıklı Birinci Kısımının "Ceza Sorumlulu unu Kaldıran veya Azaltan Nedenler" ba lıklı ikinci Bölümünde yer alan "Kanunun hükmü ve amirin emri" kenar ba lıklı 24. maddesi öyledir:

"(1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gere i zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç te kil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunlu unun denetlenmesinin kanun tarafından engellendi i hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur,"

34. 30/12/1982 tarihli ve 17914 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Polis Çevik Kuvvet Yönetmeli i'nin ilgili kısımları öyledir:

"Çevik kuvvetin görevleri

Madde 19 - Polis çevik kuvvet birimlerinin görevleri şunlardır:

- a. Kanuna uygun toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin düzenini ve güvenliğini sağlamak,
- b. Kamu düzenini bozabilecek nitelikteki toplumsal hareketlerin meydana gelmesi muhtemel yerlerde önleyici tedbirleri almak,
- c. Grev ve lokavt sırasında iş yerlerinin tahribatının veya işgalinin önüne geçmek bu yerlerde devriye hizmetleri yürütmek,
- d. Kanunu aykırı sokak ve meydan hareketlerini önlemek,
- e. Toplumsal olayda, grev ve lokavtlar ile kanuna aykırı sokak ve meydan hareketlerinde toplumun veya kişilerin maddi ve manevi varlıklarını tecavüzlerden korumak,
- f. Diğer polis kuvvetlerinin yetersizliği halinde, her türlü tören veya gösterilerde gerekli güvenlik önlemlerini almak ve düzeni sağlamak,
- g. Özel Timlerin yer almasını gerektirecek diğer operasyonları yapmak,
- h. Yukarıdaki bentlerde gösterilen durumlarda meydana gelen kanuna aykırı olayları gerekirse zor kullanarak etkisiz hale getirmek,

...

Olay öncesi yapılacak hazırlıklar

Madde 21 - Her polis çevik kuvvet biriminde şube müdürü veya grup amirinin başkanlığında, olayda görev alacak amirlerden bir değerlendirme grubu oluşturulur. Değerlendirme grubu, kuvvetlerin olay yerine sevkini, toplanmasını, alınacak önleyici tedbirler, olayın izlenmesi, kontrolü ve yapılacak müdahale, zor kullanma ve yakalama biçimi ve olay yerindeki delillerin korunması konularında durum mahkemesi yaparak hareket tarzlarına ilişkin esasları tespit eder, planlar ve sorumlu amire önerir.

...

Olayların izlenmesi, kontrolü ve müdahale esasları.

Madde 25 - Kanuna uygun olan ve olmayan toplantı ve gösteri yürüyüşleri ile diğer toplumsal olayların izlenmesi, kontrolü ve müdahale esasları aşağıda belirtilmiştir.

...

c. Dağıtma emri yetkili amir tarafından verilir. Bu emri alan personel görevli amir komutasında ilgili mevzuatın tanıdığı yetkileri kullanmak üzere derhal harekete geçer.

Yapılacak müdahale topluluğu dağıtma, toplanmayı önleme ve suçluları yakalama amacına yönelik olmalıdır.

Toplu hareketin niteliğine veya dağıtma sırasında gösterilen cebir ve şiddet veya tehdit veya saldırı veya karışıklık koyma derecesine ve gereğine göre kademeli şekilde artan ölçüde bedeni kuvvet, maddi güç ve silah kullanılır.

...

d. Zor kullanarak yapılacak dağıtmada aşağıdaki esaslara uyulur:

...

(II) Bina içindeki toplulukların da ıtılmasında çıkı yollar genellikle zemin seviyesinde oldu undan, mümkün oldu u ölçüde da ıtma hareketine üst katlardan zemine do ru ba lanır ve binanın çıkı yollarının bu amaca uygun halde bulundurulması sa lanır.

Geni salon ve benzeri yerlerde kapıdan içeri giren kuvvetlerce duvar kenarı izlenerek topluluk küçük parçalara bölünür ve çıkı larda herhangi bir izdihama meydan verilmez.

...

Yakalamalar ve olay yerindeki delillerin korunması

Madde 27 - Tespit edilen zanlıların yakalanmasında, gere i ölçüsünde zor kullanılır, yakalanmı zanlılara kar ı toplulu un tansiyonunu yükseltici hareketlerden kaçınılır.

...

Olay yerinde bir süre daha kalacak amir ve memurlar, olay sahasındaki suç delillerinin tespiti ve korunması için gereken her türlü tedbiri alırlar.

..."

35. ç i leri Bakanlı ının yayımladı ı 25/8/2011 tarihli Toplumsal Olaylarda Görevlendirilen Personelin Hareket Usul ve Esaslarına Dair Yönerge'de toplantı ve gösteri yürüyü leri ile ilgili olarak hazırlanması gereken planlar, bu planların uygulanmasında gözönünde bulundurulacak esaslar, toplantı ve gösteri yürüyü leri öncesinde alınması gereken tedbirler, kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyü lerine müdahale sırasında uygulanacak taktik, düzen ve genel prensipler ile müdahale sonrasında yapılması gereken i lemler belirlenmi tir.

36. Emniyet Genel Müdürlü ü tarafından tüm kolluk birimlerine gönderilen 15/2/2008 tarihli ve 19 sayılı "Göz Ya artıcı Gaz Silahları ve Mühimmatları" konulu Genelge, "Göz Ya artıcı Gaz Silahları ve Mühimmatları Kullanım Talimatı"na atıf yapmaktadır.

37. Emniyet Genel Müdürlü ü tarafından 26/6/2013 ve 22/7/2013 tarihlerinde iki ayrı genelgeyle daha ayrıntılı hale getirilen Talimatta kapalı alanda gaz kullanımındaki amacın içerideki ki ileri dı arıya çıkmaya zorlamak ve gözaltına almak oldu u belirtilmi tir. Bu Talimatta ayrıca Türkiye'de kullanılan gazların olası etkileri açıklanarak gaz silahları ve mühimmatının, amacı dı nda ve sa lık ekibi gibi tedbirler alınmadan kullanılmaması, gaz kullanılaca ının ses yükseltici araçlarla duyurulmak suretiyle gruptan ayrılmak isteyenlerin ve üçüncü ki ilerin uzakla masına izin verilmesi, müdahaleden önce di er güç kullanma vasıtalarının kullanılması, müdahale edilen grupta ya lı, kadın, engelli profili belirlenerek müdahale stratejisinin belirlenmesi, gazdan etkilenen ki ilerin kaçı yollarının açık tutulması, ki ilerin orantısız güç ve a ırı gaz kullanıldı ı eklindeki iddialarının önlenmesi için müdahale ve gözaltı i lemlerinin kamera ile kayıt altına alınması, bu konuda polis e itimlerinin gözden geçirilmesi ve uygulamalı e itime a ırlık verilmesi gibi gazın genel kullanım usulleri açıklanmı tir.

2. fade Özgürlü ü Yönünden

38. 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyü leri Kanunu'nun "Huzur ve sükunu bozanlar" kenar ba lıklı 30. maddesi öyledir:

"Yapılmakta olan toplantı veya yürüyü te huzur ve sükunu bozmak maksadıyla tehdit veya hakaret veya saldırı veya mukavemette bulunanlar veya ba ka bir suretle huzur ve

sükunun bozulmasına sebebiyet verenler, fiil daha a ır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç te kil etmedi i takdirde, bir yıl altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

39. 5237 sayılı Kanun'un "Hakaret" kenar ba lıklı 125. maddesinin lgili kısmı öyledir:

"(1) Bir kimseye onur, eref ve saygınlı nı rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, eref ve saygınlı na saldıran ki i, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ma durun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç ki iyle ihtilal ederek i lenmesi gerekir.

...

(3) Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine kar ı görevinden dolayı,

...

lenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz."

B. Uluslararası Hukuk

1. Kötü Muamele Yasa ı Yönünden

40. Avrupa nsan Hakları Sözle mesi'nin (Sözle me) 3. maddesi öyledir:

"Hiç kimse i kenceye, insanlık dı ı ya da onur kırıcı ceza veya i lemlere tabi tutulamaz."

41. Avrupa nsan Hakları Mahkemesi (A HM) Sözle me'nin 3. maddesi ile ilgili içtihadında kötü muamele yasa ının demokratik toplumların en temel de eri oldu unu vurgulamı tır. A HM tarafından, terörizmle ya da organize suçla mücadele gibi en zor artlarda dahi Sözle me'nin -ma durların davranı larından ba ımsız olarak- i kence, insanlık dı ı ya da onur kırıcı ceza veya i lemlerden men etti i, kötü muamele yasa ının Sözle me'nin 15. maddesinde belirtilen toplum hayatını tehdit eden kamusal tehlike halinde dahi hiçbir istisnaya yer vermedi i belirtilmi tir (Selmouni/Fransa [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, § 95; Labita/ talya [BD], B. No: 26772/95, 6/4/2000, §119; Bouyid/Belçika [BD], B. No: 23380/09, 28/9/2015, § 8\; Raninen/Finlandiya, Ö. No: 20972/92. 16/12/1997, § 55),

42. Öte yandan bir muamele veya cezanın kötü muamele oldu unun söylenebilmesi için eylemin minimum a ırlık e i ini a ması beklenir (Raninen/Finlandiya, § 55; Erdo an Ya ız/Türkiye, B. No: 27473/02, 6/3/2007, §§ 35-37; Gafgen/Almanya [BD], B. No: 22978/05, 1/6/2010, §§ 88-90; Costello-Roberts/Birle ik Krallık, B. No: 13134/87, 25/3/1993, §30).

43. A HM, Sözle me'nin 3. maddesinin tartı labilir ve makul üphe uyandıran kötü muamele iddialarının etkin biçimde soru turma yükümlülü ü getirdi ine dikkat çekmektedir (Labita/ talya, § 131). A HM'in çtihadında tanımlanan etkinlik için minimum standartlar soru turmanın ba ımsız, tarafsız, kamu denetimine açık olmasını, yetkili makamların titizlikle ve çabuklukla çalı masını gerektirmektedir (Mammadov/Azerbaycan, B. No: 34445/04, 11/1/2007, § 73; Çelik ve mret/Türkiye, B. No: 44093/98, 26/10/2004, § 55).

44. A HM, insan hakları ihlalleri ile ilgili iddialarda soru turma yükümlülü ünün mutlaka iddiayı kabul etme anlamına gelmedi ini, ancak ddiaların ciddiye alınması ve adil bir sonucu garanti eden bir usulle soru turulması gerekti ini birçok kararında dile getirmi tir

2. fade özgürlü ü Yönünden

45. Sözle me'nin 10. maddesi öyledir:

"1. Herkes ifade özgürlü ü hakkına sahiptir Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlü ünü ve haber ve görü alma ve de verme özgürlü ünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema i letmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel de ildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenli in, toprak bütünlü ünün veya kamu güvenli inin korunması, kamu düzeninin sa lanması ve suç i lenmesinin önlenmesi, sa lı ın veya ahlakın, ba kalarının öhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlı ının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, ko ullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir, "

46. A HM'e göre ifade özgürlü ü, demokratik toplumun temelini olu turan ana unsurlardandır. A HM, ifade özgürlü üne ili kin kararlarında ifade özgürlü ünün toplumun ilerlemesi ve bireyin geli mesi için gerekli temel artlardan birini te kil etti ini yinelemektedir. A HM'e göre 10. maddenin ikinci paragrafı saklı tutulmak üzere ifade özgürlü ü sadece toplum tarafından kabul gören, zararsız veya ilgisiz kabul edilen bilgi ve fikirler için de il incitici, öke edici ya da endi elendirici bilgi ve dü ünceler için de geçerlidir. fade özgürlü ü; yoklu u halinde demokratik bir toplu m dm söz edemeyece imiz ço ulculu un, ho görünün ve açık fikirlili in bir gere idir. A HM, 10. maddede güvence altına alınan bu hakkın bazı istisnalara tabi oldu unu ancak bu stisnaların dar yorumlanması ve bu hakkın sınırlandırılmasının ikna edici olması gerekti ini vurgulamı tır (Handyside/Birle ik Krallık, B. No: 5493/72, 7/12/1976 § 49; Van Hannover/Almanya (No. 2) [BD], B. No: 40660/08 ve 60641/08, 7/2/2012, § 101).

a. fade Özgürlü ü ve tibarın Korunmasını steme Hakkı Arasındaki li ki

47. A HM, kamuya mal olmu ki iler in öhret ve itibarı ile ifade özgürlü ünün çatı ması halinde 10. maddenin (2) numaralı fıkrasında yer alan "ba kalarının... haklarının korunması" ifadesine müracaat etmektedir. A HM Büyük Dairesi 7/2/2012 tarihinde verdi i iki kararda (Von Hannover/Almanya (2) [BD] ve Axel Springer AG/Almanya [BD], 39954/08, 7/2/2012) ifade hürriyeti ve özel hayata saygı hakkının dengelenmesinde kullanılan ilkeleri sistematik olarak açıkladı ve uygulamı tır. Bunlar, ifade özgürlü üne konu açıklamanın kamu yararına ili kin bir tartı maya sa ladı ı katkı (Von Hannover/Almanya (2), § 109; Von Hannover/Almanya, B. No: 59320/00, 24/9/2004, §§ 63-66), ilgili ki inin tanınırlı ı, toplumdaki rolü ve i levi ile yazıya konu olan faaliyetin niteli i, haber veya makalenin konusu (Von Hannover/Almanya (2), § 110; kamu tarafından tanınan ki iler için korumanın daha esnek olaca ına ili kin bir karar için bkz. Minelli/ sviçre (k.k.), B. No: 14991/02, 14/6/2005), ilgili ki inin daha önceki davranı ları (Von Hannover/Almanya (2), § 111), yayının içeri i, ekli ve etkileri (Von Hannover/Almanya (2), § 112), bilgilerin elde edilme ko ulları ve gerçekli i (Axel Springer AG/Almanya, § 93; Von Hannover/Almanya (2), § 113) ve uygulanan yaptırımın niteli idir (Axel Springer AG/Almanya, § 95).

h. Maddi Olgular ile De er Yargısı Arasındaki Fark

48. A HM'e göre, maddi olgular ile de er yargısı arasında dikkatli bir ayrıma gidilmeli, maddi olgular ispatlanabilirse de de er yargılarının do rulu unu ispatlamanın mümkün olmadı ı hatırd tutulmalıdır (Ungem/Avusturya, B. No: 9815/82, 8/7/ 986, § 46). A HM, de er yargılarının do rulu unun ispat edilmesinin istenmesinin, yerine getirilmesi

imkansız bir talep oldu unu ve böyle bir yükümlülü ün kendili inden Sözle me'nin 10. maddesinde korunan hakkın temel bir bile ni olan görü sahibi olma özgürlü ünü ihlal edece ini belirtmektedir. A HM bununla birlikte bir açıklamanın de er yargısı düzeyine ula tı ı durumlarda dahi -kendisini destekleyen bir olgusal temel olmayan de er yargıları a ırı görülebilece inden- müdahalenin orantılılı ının dava konusu sözlerin yeterli bir olgusal temele sahip olup olmadı ına dayanabilece ini ifade etmi tir (Jerusalem/Avusturya. B. No: 26958/95, 27/2/2001, §§ 42, 43).

49. Brasilier/Fransa (B. No: 71343/01, 11/4/2006) kararına konu olayın incelenen ba vuruya benzer yönleri bulunmaktadır:

i. Bay Brasilier (ba vurucu) 1997 yılı parlamento seçimlerinde, daha sonra Paris Belediyesi ba kanı olan Bay Tiberi'ye kar ı Paris'ten milletvekili adayı olmu tur. Ba vurucu, seçimlerin ilk turu yapıldıktan sonra daha önce yeterli sayıda oy pusulası bastırımı olmasına ve bu pusulaları oy verme yerlerine teslim edilmesi için resmi görevlilere vermi olmasına ra men bazı oy verme yerlerinde kendi oy pusulalarını bulamadı ını iddia etmi ; bu nedenle oy pusulalarının çalındı ı ikayetinde bulunmu ancak savcı bu ikayetle ilgili i lem yapmamaya karar vermi tir.

ii. Ba vurucu, bunun üzerine konuyla ilgili tepkilerin dile getirildi i bazı gösteri yürüyü lerine katılmı ve bu gösterilerden birinde Bay Tiberi'nin seçimlerde hile yaptı ı ve bu nedenle seçimin iptal edilmesi gerekti i yönünde ibareler içeren bir bro ür da ıtılmı tir. Gösteriler esnasında Bay Tiberi'nin seçimlerde entrikalar yaptı ı yönünde sloganlar da atılmı tir. Bay Tiberi bu olaylar üzerine hakaret suçlamasıyla bir dava açmı ; bro ür ve sloganlarla ilgili sorumlulu u kabul eden ba vurucu, adli soru turmaya maruz kalmı tir.

iii. Bunun dı ında bu olaylardan kısa bir süre sonra seçimlerin iptali istemiyle Anayasa Konseyine yapılan ba vuru reddedilmı tir. Ret kararında seçimler esnasında bazı usulsüzlüklerin meydana geldi i, ancak bu usulsüzlüklerin seçim sonucunu de i tirmeyece i yönünde de erlendirmeler yapılmı tir. Anayasa Konseyi, ba vurucunun ve bir ba ka adayın oy pusulalarının kaybolması hususunda, adayların oy pusulalarını süresi içinde yetkili makamlara ula tırmadıkları yönünde bir tespitte bulunmu tur.

iv. Yapılan ceza yargılaması sonunda ba vurucu beraat etmi , ancak iddialarını ispatı ayamadı ı için ba vurucunun haksız fiilden sorumlulu unun do du una ve Bay Tiberi'ye zararları için 1 Fransız Frankı ödemesine karar verilmi tir (Brasilier/Fransa, §§ 8-23).

v. A HM; ilk olarak maddi olgular ile de er yargısı arasında dikkatli bir ayrıma gidilmesi gerekti i, maddi olgular ispatlanabilse de de er yargılarının do rulu unu ispatlamanın mümkün olmadı ı, bir açıklamanın de er yargısı olarak görüldü ü durumlarda müdahalenin orantılılı ının dava konusu sözlerin yeterli bir olgusal temele sahip olup olmadı ına dayandı ı yönündeki içtihadını hatırlatmı tir.

vi. A HM, ba vuru konusu olaydaki açıklamaların kamu menfaatleriyle ilgili konularda oldu unu ve bunların somut olguların açıklanmasından ziyade de er yargısı olarak görülmesi gerekti ini belirtmi tir. A HM, ayrıca açıklamaların başında ve ilgili kesimlerde konuyla ilgili sıcak tartı maların oldu u bir ortamda yapıldı ına ve Bay Tiberi'nin de daha sonra seçim sonuçlarının çarpıtıldı ı yönündeki bazı iddialarla ilgili olarak adli soru turmaya tabi tutuldu una i aret etmi tir. A HM, her ne kadar masumiyet karinesi gözönüne alındı ında bir soru turmaya maruz kalan ki inin suçlu oldu u varsayılmaz ise de isnada maruz kalan ki inin belediye ba kanı sıfatıyla seçimlerin organizasyonu ve iyi idaresi bakımından görevleri de bulunan Bay Tiberi olması hasebiyle bu ba vuru bakımından olgusal bir temel bulundu unu kabul etmi tir.

vii. A HM; ba vurucunun ifadelerinin negatif bir anlam içerdi i, ancak belli bir düzeydeki husumet ve öneme ra men açıklamalarındaki temel konunun bir seçimin yürütülmesiyle

ilgili oldu u tespitini yapmı tır.

viii. A HM sonuç olarak cezanın verilebilecek en dü ük ceza olmasına rağmen -ifade özgürlü üne yönelik herhangi bir müdahalenin, bu özgürlü ün kullanımı üzerinde caydırıcı etki olu turabilece i gerçe inden hareketle- ba vurucunun ifade özgürlü üne yönelik müdahaleyi kendili inden haklı gösteremeyece ini belirtmi tir (Brasilier/Fransa, §§ 33-44).

c. Siyasetçilerin fade Özgürlüklerinin Korunması

50. A HM'e göre ifade özgürlü ü, herkes için önemli olmasına kar ın halkın seçilmi temsilcileri bakımından özel bir öneme sahiptir. Çünkü seçilmi ki iler; seçmenleri temsil ederler, seçmenlerin kaygılarına dikkat çeker ve menfaatlerini savunurlar (Lombarda ve di erleri/Malta, B. No: 7333/06, 24/4/2007, § 53). Ba vurucu gibi muhalefet partisinden bir milletvekilinin ifade özgürlü üne yönelik müdahaleler, A HM'i daha sıkı bir denetim gerçeikle tirmeye sevk etmektedir (Jerusalem/Avusturya, B.No: 26958/95, 27/2/2001, § 36).

51. A HM, siyasi ifade özgürlü ünün önemini göstermek maksadıyla caydırıcı etki doktrinini kullanmakta; bu nedenle siyasetçilere yönelik olarak verilen cezaların küçük de olsa ifade özgürlü ü üzerinde caydırıcı etki do abilece i sonucuna ula maktadır (Lombarda ve di erleri/Malta, § 61),

i. Lombardo ve di erleri/Malta kararına konu olayda Malta merkezi Hükümetiyle Fgura Yerel Konseyi arasında bir yol projesi konusunda anlaşmazlık ortaya çıkmı , bu anlaşmazlık yargıya konu olmu ve yerel basında da yer bulmu tur. Yerel Konseyin üyesi olan ilk üç ba vurucu, Yerel Konseyin bir toplantısı esnasında anlaşmazlık konusu olaya ilişkin kamusal bir toplantı yapılmasını istemi ler ancak bu önerileri reddedilmi tir. Bunun üzerine ilk üç ba vurucu konuya ilişkin olarak bir gazetede makale yayımlamı tır. Makalede Yerel Konseyin kamuya danışmadı ı ve kamunun görüşlerini göz ardı etti i ekinde ifadelere yer verilmi tir. Yerel Konsey, makalenin yazarı olan ilk üç ba vurucu ve yayının editörü olan dördüncü ba vurucuya hakaret ve iftira davası açmı tır. Yargılama sonunda ba vurucular, iddialarını kanıtlayamadıkları gerekçesiyle yaklaşık 4.800 Avro tazminata mahkum edilmi tir. Temyiz incelemesi sonucu tazminat yaklaşık 1.440 Avroya dü ürülmü , ba vurucuların konuyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesine yaptıkları anayasa şikayeti de reddedilmi tir (Lombarda ve di erleri/Malta, §§ 5-32),

ii. A HM bu ba vuruda; Yerel Konsey gibi seçilmi bir kurumun ihmal ya da icraatına yönelik ele tirilere ilişkin kısıtlamaların çok istisnai ko ullarda haklı gösterilebilece ine, Yerel Konsey gibi siyasi bir kurumun kendisine yönelik ele tirilere kar ı daha yüksek düzeyde bir hoş görü göstermesi gerekti ine i aret etmi tir. A HM'e göre kamusal menfaatlerle ilgili politik konuların ya da tartışmaların sınırlamaya dair alan oldukça dardır. A HM, ba vuru konusu olayın kamusal menfaatlerle ilgili politik tartışmalar kapsamında oldu unu ve makalenin de olaya basın aracılığıyla kamunun dikkatini çekmek amacını ta ıdı nı belirtmi tir.

iii. A HM bu ba vuru kapsamında; politik tartışmaların belli kelimelerin yorumu üzerinde oybirli i gerektirmedi i, ba vurucuların toplantı tekliflerinin reddedilmesinin Yerel Konseyin halka danışmadı ı yönündeki iddialar için kullanılan de er yargıları bakımından yeterli bir olgusal temel olu turdu u tespitini yapmı tır. A HM, böyle olmasa dahi de er yargılarının ispatlanmasının beklenemeyece ini ve ba vuru konusu olaydaki de er yargılarının iyi niyetle dile getirilmedi ini gösteren hiçbir bulgu olmadı nı belirtmi tir. A HM -her ko ulda- devam etmekte olan bir politik tartışma kapsamındaki ifadeler bakımından olgu isnadı ve de er yargıları arasındaki ayrımın da daha az önemli hale geldi ine aret etmi tir.

iv. A HM, ba vuruculara yönelik yaptırımın onların gelecekte Yerel Konseyi ele tirmeye

konusunda isteksiz davranmaya sevk edebilece i hususunun da dikkate alınması gerekti ini belirtmi tir. A HM bu gerekçelerle ba vuru konusu olaydaki ifadelerin kabul edilebilir ele tiri sınırlarını a madı ı, yargılamanın ceza yargılaması olmayıp tazminat davası olmasının ve verilen tazminatın nispeten dü ük olmasının da müdahaleye dayanak olan gerekçelerin ilgili ve yeterli olmadığı sonucunu de i tirmed i kanaatine varmı ve ba vuruculara yönelik müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı sonucuna ula mı tır (Lombarda ve di erleri/Malta, §§ 52-63).

V. NCELEME VE GEREKÇE

52. Mahkemenin 6/2/2020 tarihinde yapmı oldu u toplantıda ba vuru incelenip gere i dü ünüldü:

A. nsan Haysiyetiyle Ba da mayan Muamele Yasa ının ihlal Edildi ine li kin ddi

1. Ba vurucuların ddi aları ve Bakanlık Görü ü

53. Ba vurucular, güvenlik güçlerinin darp ve hakaretine maruz kaldıklarını ileri sürmü lerdir. Ba vurucu Yonca Koyun ek olarak kendisine cinsel saldırıda bulunuldu unu da iddia etmi tir. Ba vurucu Do u Yavuz, dı ndaki ba vurucular olayda kapalı alanda ve yo un miktarda göz ya artıcı gaz kullanıldı ını, güvenlik güçlerinin bununla da yetinmeyip do rudan yüz bölgelerini hedef aldı ını, gaz sebebiyle uzun süre nefes alamama, yüz ve di er bölgelerde tahri gibi ikayetlerle kar ıla tıklarını, ba vurucu Nurhan Barı Polat'ın bu nedenle binanın penceresinden atlayarak topuklarını kırdı ını belirlemi lerdir. Ba vurucular götürüldükleri hastanede ikayetlerinin ve arazlarının muayene formuna tam olarak yansıtılmadı ından, durumlarının gerektirdi i tedaviyi alamadıklarından da yakınmı lardır.

54. Ba vurucular; güvenlik güçlerinin hakaret ve darbına, Yonca Koyun'un cinsel saldırıya maruz kalmasına ve göz ya artıcı gazla yapılan müdahalenin gereksiz ve ula ılmak istenen amaçla açıkça orantısız olmasına ra men Cumhuriyet Ba savcılı ının olayın gerçekte me ko ullarını ara tırmak yerine olaya karı an kolluk görevlilerince düzenlenen tutana a ba lı kalarak bir sonuca vardı ını, bu durumun ise söz konusu soru turmanın yetersizli ini açıkça ortaya koymasının yanında tarafsızlı ına ve ba ımsızlı ına gölge dü ürdü ünü ileri sürmü lerdir. Ba vurucular, Cumhuriyet Ba savcılı ının kararına yaptıkları itirazlarını inceleyen Hakimli in de kolluk görevlilerince düzenlenen belgeyi dikkate alıp bir ara tırma yapmaksızın karar verdi ini, arama ve el koyma kararlarının hukuka aykırı oldu unu belirterek Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında koruma altına alınan kötü muamele yasa ı ile Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma haklarının ihlal edildi ini ileri sürmü lerdir.

55. Bakanlık; ba vurucular tarafından ileri sürülen ikayetlerin Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında incelenmesi gerekti ini ve ba vurucuların 17. madde kapsamında görülebilecek ikayetlerinin yakalanmaları esnasında olu an ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek düzeyde yararlanmalardan kaynaklandı ını belirterek güvenlik güçlerinin olaya orantılı müdahalesinin do al sonucu olarak de erlendirilen bu yaralanmaların anılan maddenin ihlali sonucunu do urmayaca ını ifade etmi tir.

56. Ba vurucular, Bakanlık görüşüne kar ı beyanda bulunmamı tır.

2. De erlendirme

57. Anayasa'nın "Ki inin dokunulmazlı ı, maddi ve manevi varlı ı" kenar ba lıklı 17. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı ve üçüncü fıkrası öyledir:

" Herkes, ... maddi ve manevi varlı ım koruma ve geli tirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye i kence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle ba da mayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

58. Anayasa'nın "Devletin temel amaç ve görevleri" kenar ba lıklı 5. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, ...Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, ki ilerin ve toplumun refah, huzur ve mutlulu unu sa lamak; ki inin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle ba da mayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlı nının geli mesi için gerekli artları hazırlamaya çalı maktır."

a. ikayetlerin Vasıflandırılması ve ncelemenin Kapsamı Yönünden

59. Kötü muamele yasa na ili kin ikayetlerin incelenmesinin -devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri dikkate alınarak- maddi ve usul yönlerinden ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir. Devletin negatif yükümlülü ü, bireyleri i kence, eziyet veya insan haysiyetiyle ba da mayan muamele ya da cezaya tabi tutmama sorumlulu unu içerirken pozitif yükümlülük, hem gerekli yasal ve idari çerçeveyi olu turarak bireyleri bu tür muamelelerden korumayı (önleyici yükümlülük) hem de olaydan sonra etkili bir soru turma yoluyla sorumluların tespiti ve gerekti inde cezalandırılmasını (soru turma yükümlülü ü) içermektedir. Kötü muamele yasa nın olay öncesi ve anına ili kin maddi yönü, önleyici tedbirler alma yükümlülü ü ve negatif yükümlülü ü kapsamakta; pozitif yükümlülü ün iki unsurundan biri ve olay sonrasına ili kin olan etkili soru turma yükümlülü ü ise kötü muamele yasa nın usul yönünü olu turmaktadır. Somut olayda kötü muamele yasa nın negatif yükümlülü e ili kin maddi yönü ile etkili ceza soru turması yürütülmesine ili kin usul yönünün ihlal edildi i ileri sürülmektedir. ikayetin incelenmesinde öncelikle kabul edilebilirlik kriterleri ele alınacaktır. Ba vurucu Do u Yavuz'un iddiaları -ba vuru formu ve eklerindeki bilgi ve belgeler dikkate alınarak- di erlerinden ayrı olarak de erlendirilecektir.

60. Öte yandan ba vurucuların adil yargılanma hakkının ihlal edildi i yönündeki ikayetleri, kötü muamele yasa ı kapsamında görüldü ünden bu iddialar yönünden ayrı bir de erlendirme yapılmasına gerek duyulmamı tır.

b. Kabul Edilebilirlik Yönünden

i. Ba vurucu Do u Yavuz Yönünden

61. Ba vurucu; di er ba vurucular ile birlikte temsil edildi i vekil tarafından tüm ba vurucular için düzenlenen bireysel ba vuru formunda, kolluk görevlilerinin darp ve hakaretine maruz kaldı nı, bunların kötü muamele yasa nı ihlal etti ini, buna ra men görevliler hakkında etkili bir soru turma yürütülmedi ini iddia etmi tir. Ba vuru formu ve eklerindeki bilgi ve belgeler; polisin ba vurucunun üyesi oldu u Partinin te kilat binasına girdi i sırada ba vurucunun orada bulunmadı nı ortaya koymaktadır. Ba vuru formunun incelenmesinden di er ba vurucuların -on üç ba vurucu ekinde ifade edilmi tir- bina içinde ve dı nda yo un ekilde göz ya artıcı gaza maruz kaldı ı ve bunun etkileri ileri sürülmü ken bu ba vurucu yönünden aynı konuda bir ikayet ileri sürülmemi tir. Bireysel ba vuru formunda ba vurucunun ikayetinin darp ve hakarete maruz kalması ekinde ve di er ba vurucuların ikayetleriyle birlikte formüle edildi i, ancak kendisine yöneldi i ileri sürülen darp ve hakarete ili kin mekan ve zaman unsurları dahil herhangi bir açıklama yapılmadı ı anla ılmaktadır.

62. Olay sonrasındaki anlatımları da ba vurucunun olayın ilk a amasında Parti te kilatı binasında bulunmadı nı göstermektedir. Ba vurucu, olayın ba langıcından sonra

kalabalı ı görüp geldi inde binanın dı nda kendisiyle polis memurları arasında ya andı nı ileri sürdürü ü birtakım olaylardan bahsetmi tir. Bununla birlikte ba vurucu, bu olaylar sırasında bir darba, hakarete ya da cop ve benzeri bir vasıta ile maddi güce maruz kalmadı nı açıkça ifade ederek sadece ba vurucu Deniz Karadeniz'e yönelik olarak kullanılan gazdan etkilendi ini iddia etmi tir. Hakkında düzenlenen adli raporda da herhangi bir darp ve cebir izine rastlanmadı nın belirtildi i anlaşılmı tir.

63. Ba vurucunun olay sonrasına ili kin anlatımları ve eldeki di er bilgi ve belgeler, kendisine yönelik maddi güç uygulanmadı nı açıkça ortaya koymaktadır. Ba vurucu, di er ba vurucuya sıkılan gazdan etkilendi i iddiasını bir delile dayandırmı da de ildir.

64. Di er taraftan olay sonrasında kolluk görevlileri tarafından düzenlenen tutanakta, ba vurucunun bina dı nda arkada larının gözaltına alınmasına engel olmaya çalı tı nın ve yakalanması üzerine direndi inin, bu nedenle kendisine kademeli olarak kuvvet uygulandı nın belirtildi i görülmektedir. Bununla birlikte tutanakta, kullanılan kuvvetin mahiyeti konusunda bir açıklama bulunmamaktadır.

65. Öncelikle kötü muamele konusundaki iddiaların uygun delillerle desteklenmesi gerekti i belirtilmelidir. ddia edilen olayların gerçekli ini tespit etmek için her türlü makul üpheden uzak kanıtların varlı ı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi spat edilemeyen birtakım karinelere de olu abilir (Ali Rıza özer ve di erleri [GK], B. No: 2013/3924, 6/1/2015, § 83). Bu ba lamda her kötü muamele iddiasının Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının getirdi i korumadan ve devlete yükledi i pozitif yükümlülüklerden yararlanması beklenemez. Bu ba lamda kanıtlar de erlendirilirken ilgililerin süreçteki tutumları da dikkate alınmalıdır (Cezmi Demir ve di erleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 95).

66. Bu noktada bireysel ba vuru formundaki darp ve hakaret iddialarının bu nedenlerle savunulabilir oldu unun ve uygun delillerle desteklendi inin de erlendirilemeyece i belirtilmelidir. Di er taraftan Cumhuriyet Ba savcılı ı bu ba vurucuya yönelik olarak da zor kullanıldı na, ancak zor kullanımındaki sınırın a lmadı na karar vermi tir. Olay tutana nda da zor kullanımının kabul edildi ini dikkate alan Anayasa Mahkemesi kolluk görevlilerinin eylemlerinin kötü muamele yasa ı kapsamında kalıp kalmadı m, uygun delillerle desteklenmedi i için savunulabilir bulunmayan darp ve hakaret iddiaları hariç tutularak sadece yakalama i lemi sırasında ba vurucuya bedensel kuvvet uygulandı ı sonucuna ula arak de erlendirmi tir.

67. Bir muamelenin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir a ırlık derecesine ula mı olması gerekmektedir. Bu asgari e ik göreceli olup her olayda asgari e i in a lıp a lmadı ı somut olayın özellikleri dikkate alınarak de erlendirilmelidir. Bu ba lamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile ma durun cinsiyeti, ya ı ve sa lık durumu gibi faktörler Önem ta ımaktadır (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 23). De erlendirmeye alınacak bu unsurlara muamelenin amacı ve kastı ile ardındaki saik de eklenebilir. Ayrıca kötü muamelenin heyecanın ve duyguların yükseldi i sırada meydana gelip gelmedi inin tespiti de dikkate alınması gereken di er bir faktördür (Cezmi Demir ve di erleri, § 83).

68. Ba vurucuya uygulanan bedensel kuvvet, hakkında düzenlenen adli muayene raporuna göre fiziksel bütünlü ü üzerinde herhangi bir etki yaratmamı tır. Ba vurucu, eylemin ruhsal etkisinden de bahsetmemi tir. Ba vuru, eylemin fiziksel ve ruhsal etkileri dı nda süresi ile ba vurucunun cinsiyeti, ya ı ve sa lık durumu gibi kötü muamele yasa ı kapsamında dikkate alınmasını gerektiren ba kaca herhangi bir etken de içermemektedir. Dolayısıyla güvenlik güçlerinin uyguladıkları bedensel kuvvet, kötü muamele yasa ı kapsamında de erlendirme Ölçütü olarak dikkate alınan asgari a ırlık derecesine ula mamı tır. Oysa kötü muamele yasa ı, çe itli etkenler dikkate alınarak belirlenen asgari a ırlık e i ine ula an eylemler bakımından gündeme gelebilmektedir. Bu nedenle ba vurucunun iddialarının bir dayana nın olmadığı açıkça görülmektedir.

69. Açıklanan gerekçelerle kötü muamele yasa nın ihlal edildi ine ili kin iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

ii. Di er Ba vurucular Yönünden

70. Açıkça dayanaktan yoksun olmadı ı ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anla ılan kötü muamele yasa nın ihlal edildi ine ili kin iddiaların kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

c. Esas Yönünden

i. nsan Haysiyetiyle Ba da mayan Muamele Yasa nın Maddi Yönünün hlal Edildi ine li kin dda

(1) Genel lkeler

71. Herkesin maddi ve manevi varlı ım koruma ve geli tirme hakkı Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmı tır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan haysiyetinin korunması amaçlanmı , üçüncü fıkrasında da kimseye i kence ve eziyet yapılamayaca ı, kimsenin insan haysiyetiyle ba da mayan ceza veya muameleye tabi tutulamayaca ı hüküm altına alınmı tır (Cezmi Demir ve di erleri, § 80).

72. Devletin bireyin maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkına saygı gösterme yükümlülü ü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini, özellikle anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ekillerde fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamalarını gerektirir. Bu, devletin bireyin vücut ve ruh bütünlü üne saygı gösterme yükümlülü ünden kaynaklanan negatif ödevidir (Cezmi Demir ve di erleri, § 81).

73. Anayasa'da kötü muamele, ki i üzerindeki etkisi gözetilerek derecelendirilmi ve farklı kavramlarla ifade edilmi tir. Dolayısıyla Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında geçen ifadeler arasında bir yo unluk farkının bulundu u görülmektedir. Bir muamelenin i kence olarak nitelendirilip nitelendirilmeyece inin belirlenebilmesi için anılan fıkrada geçen eziyet ve insan haysiyetiyle ba da mayan muamele kavramları ile i kence arasındaki ayrıma bakmak gerekir. Bu ayrımın Anayasa tarafından, özellikle çok a ır ve zalimane acılara neden olan kasti insanlık dı ı muamelelerdeki özel duruma i aret etmek ve bir derecelendirme yapmak amacıyla getirildi i ve anılan ifadelerin 5237 sayılı Kanun'da düzenlenen i kence ve eziyet suçlarının unsurlarından daha geni ve farklı bir anlam ta ıdı ı anla ılmaktadır (Cezmi Demir ve di erleri, § 84).

74. Buna göre anayasal düzenleme ba lamında ki inin maddi ve manevi varlı ının bütünlü üne en fazla zarar veren muamelenin i kence olarak belirlenmesi mümkündür (Tahir Canan, § 22). Muamelelerin a ırlı ının yanı sıra i kence ve Di er Zalimane, nsanlık Dı ı veya A a ılayıcı Muamele veya Cezaya Kar ı Birle mi Milletler Sözle mesi'nin 1. maddesinde i kence teriminin özellikle bilgi almak, cezalandırmak veya yıldırma amacıyla ya da ayrımcı bir nedenle kasten a ır acı veya ızdırap vermeyi kapsadı ı belirtilerek kasıt unsuruna da yer verilmi tir (Cezmi Demir ve di erleri, § 85).

75. i kence seviyesine varmayan fakat yine de önceden tasarlanmı , uzun bir dönem içinde saatlerce uygulanmı , fiziki yaralanmaya, yo un maddi ya da manevi ızdıraba sebep olan insanlık dı ı muameleler eziyet olarak tanımlanabilir (Tahir Canan, § 22). Bu hallerde meydana gelen acı, me ru bir muamele ya da cezada kaçınılmaz bir unsur olarak bulunan acının ötesine geçmelidir. kenceden farklı olarak eziyette ızdırap verme kastının belli bir amaç do rultusunda yapılması artı aranmaz. Fiziksel saldırı, darp, psikolojik sorgu teknikleri, kötü artlarda tutma, ki iyi kötü muamele görece i bir yere sınır dı ı ya da ade etme, devletin gözetimi altında ki inin kaybolması, ki inin evinin yok

edilmesi, ölüm cezasının infazının uzunca bir süre beklenmesinin do urdu u korku ve sıkıntı, çocuk istismarı gibi muameleler Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası ba lamında eziyet olarak nitelendirilebilir (Cezmi Demir ve di erleri, § 89).

76. Ma durları küçük dü ürebilecek ve utandırabilecek ekilde kendilerinde korku, küçük dü ürülme, elem ve a a ılanma duygusu uyandıran veya ma duru kendi iradesine ve vicdanına aykırı bir ekilde hareket etmeye sürükleyen a a ılayıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise insan haysiyetiyle ba da mayan muamele veya ceza olarak tanımlanması mümkündür (Tahir Canan § 22). Burada eziyetten farklı olarak ki i üzerinde uygulanan muamele, fiziksel ya da ruhsal acıdan öte küçük dü ürücü veya a a ılayıcı bir etki olu turmaktadır (Cezmi Demir ve di erleri, § 89).

77. Bir kötü muamelenin bunlardan hangisini olu turdu unun belirlenebilmesi için her somut olayın kendi özel ko ulları içinde de erlendirilmesi gerekir. Muamelenin kamuya açık olarak yapılması onun a a ılayıcı ve insan haysiyetiyle ba da mayan nitelikte olup olmamasında rol oynasa da bazı durumlarda ki inin kendi gözünde küçük dü mesi de bu seviyedeki bir kötü muamele için yeterli olabilmektedir. Ayrıca muamelenin küçük dü ürme ya da a a ılama kastı ile yapıp yapılmadı ı dikkate alınsa da böyle bir amacın belirlenememesi, kötü muamele yasa ı ihlali olmadı ı anlamına gelmeyecektir. Bir muamele hem eziyet hem de insan haysiyetiyle ba da mayan muamele niteli inde olabilir. Her türlü i kence, aynı zamanda insanlık dı ı ya da a a ılayıcı muamele olu tururken insan haysiyetiyle ba da mayan her muamele eziyet niteli inde olmayabilir. Tutulma ko ulları, tutulanlara yapılan uygulamalar, ayrımcı davranı lar, devlet görevlileri tarafından sarf edilen hakaretamiz ifadeler, engelli kimselerin kar ıla tı ı kimi olumsuz durumlar, ki iye normal olmayan bazı eyleri yedirme içirme gibi a a ılayıcı muameleler insan haysiyetiyle ba da mayan muamele olarak ortaya çıkabilir (Cezmi Demir ve di erleri, § 90).

78. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının herhangi bir sınırlama sebebi öngörmedi i ve i kence, eziyet ve insan haysiyetiyle ba da mayan muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak bir nitelik ta ıdı ı ifade edilmelidir. Kötü muamele yasa ının mutlak mahiyeti, Anayasamın 15. maddesi kapsamında belirtilen sava veya ulusun varlı ım tehdit eden ba ka bir genel tehlike halinde dahi geçerlidir (Ali Rıza özer ve di erleri, § 74).

79. Bununla birlikte Anayasa'nın 17. maddesinin belirli bir yasal muamele kapsamında bir yakalamayı gerçekle tirmek için güç kullanımım yasaklamadı ı da belirtilmelidir. Kolluk görevlileri, görevlerini yaparken bir direnme ile kar ıla tıklarında direnmeyi kırabilmek amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir (Cezmi Demir ve di erleri, § 92). Ancak sadece sınırları belli bazı durumlarda güvenlik güçleri tarafından fiziksel güce ba vurulmasının kötü muamele olmadı ı kabul edilebilmektedir. Bu kapsamda yakalamayı gerektiren durumlarda ve ki inin kendi tutumundan dolayı fiziksel güce ba vurulması mümkündür (Ali Rıza Özer ve di erleri, § 82)

80. Ancak ki inin kendi davranı ndan veya tutumundan dolayı güce ba vurmak dı nda ba ka bir çarenin kalmaması sonucu kesinlikle zorunlu hale gelmedikçe bu gibi fiiller, prensip olarak kötü muamele yasa ını ihlal edecektir. Ayrıca bu tür bir güç, a ın olmamak kaydıyla kullanılabilir. Bu ba lamda suçla mücadeleye özgü inkar edilemez zorlukların bireylerin vücut dokunulmazlı ı açısından sa lanacak korumaya sınırlar koymasını haklı kılmayaca ı belirtilmelidir (Ali Rıza Özer ve di erleri, § 92). Buna göre yakalama sırasında kötü muamele yapıldı ı ddiaları de erlendirilirken güç kullanmayı kesinlikle gerekli kılan bir durumun olup olmadı ı ile kullanılan gücün orantılı olup olmadı ı gözetilmelidir (Gül ah Öztürk ve di erleri, B. No: 2013/3936, 17/2/2016, § 52; Arif Haldun Soygür, B. No: 2013/2659,15/10/2015, § 51).

81. Yakalama sırasındaki aktif direnme, kolluk görevlisine kar ı fiili saldırı veya güç kullanımı sonucu görevini yapmasına engel olma ekinde gerçekleşle tirilirken, pasif

direnme, evrak göstermeme, araca binmeme, araçtan inmeme gibi kolluk görevlisinin talimatına uymama ekinde tezahür etmektedir. Kolluk görevlisinin kullanacağı güç, direnmenin türüne göre de i e bilece i gibi kullanımın me ru bir zemine oturması için direnmenin sona ermeme i olması gerekmektedir (Arif Haldun Soygür, § 52). Di er taraftan kolluk görevlisinin zor kullanma yetkisi bir cezalandırma ya da Öç alma aracına dönü memelidir. Aksi halde bu durum kötü muamele yasa ının ihlali sonucunu do urabilir (Arif Haldun Soygür, § 54).

82. Kolluk tarafından toplumsal olaylara müdahale aracı olarak göz ya artıcı gaz kullanılmasının ulusal ve uluslararası mevzuatta yasaklanmadı ı dikkate alınmalıdır. Ancak bu tür gazların kullanım usullerinde öngörülen kriterlerin de yerine getirilip getirilmedi i Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında denetlenmelidir (Ali Rıza Özer ve di erleri; Özlem Kır, B, No: 2014/5097. 28/9/2016; Turan Uytun ve Kevser Uytun, B, No: 2013/9461, 15/12/2015).

(2) İnkelerin Olaya Uygulanması

83. Dosyadaki bilgi ve belgeler somut olayda ba vurucuların hakarete maruz kaldıkları iddiası bakımından makul üphenin ötesine geçildi ini gösterecek nitelikte de ildir. Aynı durum ba vurucu Yonca Koyun'un cinsel saldırı iddiası için de geçerlidir.

84. Buna kar ılıklı güvenlik güçlerinin ba vuruculara kar ı biber gazı kullanımını da içerecek ekinde maddi güç kullandı ı konusunda bir ihtilaf bulunmamaktadır. Bu durum, olay sonrasında ba vurucular hakkında düzenlenen adli raporlardan da açıkça anla ılmaktadır, Kolluk görevlilerinin beyanlarında, bu görevlilerce düzenlenen tutanakta ve Cumhuriyet Ba savcılı ının ilgili kararında da olayda maddi güç kullanıldı ı kabul edilmi tir. htilaf konusu olan husus ise bu güce ba vurmanın gereklili i ile gücün orantılılı ıdır.

85. Somut olayda kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının Parti binasında asılı bulunan pankartın indirilerek elkonulması ve ba vurucuların yakalanması yolundaki talimatım yerine getirmek amacıyla binaya girmek istemi ler, ancak bina içinde bulunan ba vurucular, kapıyı açmamı lardır. Bu a amadan sonraki geli melere ili kin olarak kolluk görevlileri ile ba vurucuların anlatımları arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır.

86. Kolluk görevlilerinin Cumhuriyet savcısının talimatım yerine getirmek amacıyla binaya girmeye çalı tıklarının altı çizilmelidir. Cumhuriyet savcısının talimatını uygulamanın kolluk görevlilerinin vazifelerinin bir gere i oldu u açıktır. Öte yandan ba vurucuların Cumhuriyet savcısının talimatını icra eden kolluk görevlilerine kapıyı açma yükümlülü ü altında buldukları belirtilmelidir. Talimatın hukuka aykırı oldu unun dü ünülmesi kapının açılmaması için haklı bir gerekçe olarak görülemez. Dolayısıyla Cumhuriyet savcısının talimatını uygulamak amacıyla binaya girmek isteyen kolluk görevlilerine kapının açılmaması halinde kolluk görevlilerinin zor kullanarak binaya girmeye çalı malarının me ru bir temelini buldu u söylenebilir.

87. Ancak somut olayda kolluk görevlilerinin binaya giri anına ili kin olarak tarafların farklı anlatımları bulunmaktadır. Kolluk görevlilerinin düzenledi i tutana a göre kapıyı açmaları hususunda ba vurucuların ikna edilememesi üzerine zor kullanılarak içeriye girilmesi mecburiyetinde kalınmı tır. Buna kar ılıklı ba vurucular Çevik Kuvvetten önce binanın önüne gelen ve kapıyı tekmeleyen sivil giyimli ki ilerin iktidar partisinin mensupları oldu u dü ününcesiyle kapıyı açmadıkları, sonradan olay yerine gelen Çevik Kuvvetin ise hiçbir uyanda bulunmadan kapıyı kırıp binaya girdi ini ileri sürmü lerdir. Dosyada bulunan bilgi ve belgeler taraflardan herhangi birinin anlatımına üstünlük tanınmasına elveri li de ildir. Bu nedenle somut olayda maddi güç kullanımının gereklili iyle ilgili bir de erlendirme yapılmaması uygun görülmü tür.

88. Bununla birlikte kolluk görevlilerince güç uygulanmasının zorunlu hale geldi i kabul

edilse bite bu gücün orantılı olup olmadığı nın da de erlendirilmesi gerekir. Ba vuru dosyasında yer alan bilgi ve belgeler, kullanılan gücün orantılılığı nın de erlendirilmesi bakımından yeterli bir nitelik ta imaktadır.

89. Kolluk görevlilerince yakalanmak istenen ancak kolluk görevlilerine direnen bir kimsenin yakalanmasına yönelik olarak kullanılan maddi güç, bu ki inin direncinin kırılmasına yetecek ölçüyle sınırlı olmalıdır. Gösterilen direncin iddetine ba lı olarak kolluk görevlilerinin uyguladı ı gücün iddetinin artması da makul görülmelidir. Kullanılan gücün iddetinin de erlendirilmesinde kolluk görevlilerinin belli ölçüde takdir yetkisini haiz oldu unun kabulü gerekir. Ancak uygulanan güç hiçbir biçimde direncin kırılması amacının ötesine ta mamak ve direnen ki iye eza verdirmeye yönelmemelidir. Bu ba lamda direncin kırılması amacının sa lanması için gereken ölçünün üzerinde kullanılan maddi gücün artık amacından saptı ı ve salt fiziksel acı vermeyi hedefledi i sonucuna ula ılması mümkündür. Bu ekeldeki bir güç kullanımının Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kabul etti i sınırlar içinde kaldı nın söylenmesi mümkün de ildir. Öte yandan uygulanan gücün orantılı olup olmadığı de erlendirilirken yakalama kararıyla ula ılmak istenen amaç ve direncin kırılması için seçilen aracın niteli i de gözönünde bulundurulur.

90. Somut olayda kolluk görevlilerinin amacı Parti binasına asılan ve Cumhuriyet savcısınca suç te kil etti i de erlendirilen pankartı indirmek, bu pankartı asan ve pankart asma dı nda ayrıca Ba bakan'a yönelik hakaret içeren sözler sarf ettikleri de erlendirilen ki ileri yakalamaktır. Belirtilen amaçla olay yerine gelen ve sayıları on kadar oldu u anla ılan sivil polislerin kısa bir süre sonra bina dı nda müdahaleye hazır bekleyen Çevik Kuvvet polisini bina içine ça ırdı ı anla ılmaktadır. Parti binasının kapısının kırılmasıyla içeriye giren Çevik Kuvvet polisinin, bina çindeki bir odada bulunan ba vuruculara yönelik olarak do rudan biber gazı kullandı ı ba vuru dosyasındaki belgelerden tespit edilmektedir.

91. Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında; kolluk görevlilerinin toplumsal olaylara müdahalesinde araç olarak kabul edilen, ulusal ve uluslararası mevzuatta da kullanımı yasaklanmayan biber gazı/göz ya artıcı gaz kullanım usullerini ya am hakkı ve kötü muamele yasa ı kapsamında maddi güç kullanımının orantılı ı ba lamında denetlemi tir. Bu incelemelerde Türkiye Tabipler Birli inin yayımladı ı toplumsal olaylarda kullanılan kimyasal silahlara ili kin bilgi notunda Türkiye'de kullanılan gazın solunum darlı ı, bulantı, kusma, tahri gibi sonuçlarının olabilece inin hatta çocuklarda, ya lılarda, gebelerde ve kronik rahatsızlıkları olanlarda ölüme varabilecek vahim sonuçlar do urabilece inin belirtildi i hususu da dikkate alınmı tır (Ali Rıza Özer ve di erleri, § 91).

92. Yukarıda belirtilen olası etkileri gözetildi inde bu tür gazların kullanılması, direncin kırılması için elveri li olan di er araçların öncelikle denenmesi ve bunlardan bir sonuç elde edilememesi veya bir sonuç alınamayaca nın somut olayın artlarında açıkça anla ılabilir olması ko uluyla hukuka uygun görülebilir. Ayrıca bu gazların kapalı alanda kullanılması halinde olumsuz tesirlerinin artabilece i de gözetilmelidir. Somut olayda gazın etkilerinden kaç ı imkanı bulunmayan kapalı bir alanda ba vuruculara sıkıldı ı anla ılmaktadır. Kolluk görevlileri aynı amacı temin edecek alternatif güç kullanım vasıtalarının kullanılmasının mümkün olup olmadığı m de erlendirmemi lerdir. Ba vurucuların tamamının muhtemel kaçma giri imlerine kar ı yeterli önlemlerin alındı ı, bu çerçevede binanın dı nda sayıca yeterli kolluk görevlisinin bulundu u, bina dı nda bulunan kolluk görevlilerinin muhtemel kaçma ve direnç gösterilmesi riskini bertaraf etmeye elveri li vasıtalarla donatılmı oldukları gözlemlenmi tir.

93. Çevik Kuvvet polisi bu tür müdahaleler konusunda yeterince e itim almı ve benzer olaylara müdahale konusunda tecrübeli personelden te ekkül ettirilm i özel bir müdahale birimidir. Bu birime mensup görevlilerin kapalı bir alanda gerçekle en olaya do rudan gaz kullanmak suretiyle müdahale etmeleri -olayın açıklanan ko ulları gözönüne

alındı ında- kullanılan gücün orantılı ı bakımından kabul edilebilir görünmemektedir.

94. Kolluk görevlilerince düzenlenen tutanakta, gaz kullanıldı ı anda odanın pencerelerinin açık oldu u belirtilmi ise de olay sonrasında bir inceleme yapılarak oda pencerelerinin açık oldu una dair kesin bir tespitin yapılmadı ı görülmektedir. Kaldı ki bu tür gazların açık hava dı ındaki kullanımlarının dahi olası etkileri de erlendirildi inde oda camlarının açık olması, kapalı alanda gaz sıkma biçimindeki maddi güç kullanımını orantılı kılan bir unsur olarak görülememi tir.

95. Öte yandan kapalı ortamda gaz kullanılmasının orantılı olup olmadığı na ili kin de erlendirmelerde gaza maruz kalan ki ilerin gazın etkilerinden kurtulmak için kaç ı yollarına sahip olup olmadıklarının da dikkate alınacak bir unsur oldu u vurgulanmalıdır. Olayda dar bir alanda kalabalık halde bulunan ba vuruculara gaz kullanılaca ı ve bu nedenle kendilerine bir zarar gelmemesi için dı arıya çıkmalarının uygun olaca ı ba vuruculara bildirilmedi i gibi gaza maruz kalmaları halinde mümkün olan en kısa sürede dı arıya çıkabilmelerini sa layacak bir imkanın da ba vuruculara sa lanmadı ına i aret edilmelidir. Nitekim ba vuru formunda, ba vurucu Nurhan Barı Polat'ın kollu un iddiasının aksine kolluk görevlilerinden kaçmak çin de il gazın etkilerden kurtulmak için a a ı atladı ı belirtilmi tir. Asliye Ceza Mahkemesinin kabulü de bu yöndedir.

96. Ba vuruculara ili kin adli muayene raporlarında ba vurucuların bir kısmının tüm yüz bölgesinin kızarıklık oldu unun belirtildi i görülmektedir. Bu durum kapalı alanda kullanılan gazın ba vurucular üzerindeki fiziksel etkilerini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca ba vurucular, solunum darlı ı ya adıklarım belirtmi lerdir. Ba vurucu Nurhan Barı Polat Çevik Kuvvet ekibinden kaçmadı ını, aksine gazın etkilerine daha fazla dayanamayıp binadan atlamak zorunda kaldı ını ifade etmi tir. Bu ko ullar gazın ba vurucular üzerindeki fiziksel etkisinin derecesinin hafif olmadı ı sonucuna varılması için yeterli olup kullanılan gaz miktarının ayrıca de erlendirilmesine gerek bulunmamaktadır.

97. Kaldı ki a a ıda usul yükümlülü ünün incelendi i bölümde açıklanaca ı gibi olayda di er mühimmatın yanında gaz fi ekleri atan tüfeklerin kullanıldı ı ileri sürüldü ü halde yetkili mercilerin kullanılan gaz miktarı ile ilgili kesin bir bilgi elde etmek için herhangi bir çaba içine girmedikleri görülmektedir (bkz. § 112), Görevliler, ba vurucuların bulundu u oda dı ında olmalarına ra men Çevik Kuvvet ekibinin binaya girmesiyle, kullanılacak gazdan etkilenmemek için hemen binadan çıktıklarım ifade etmi lerdir. Bu ifadeler olayda maddi güç kullanılmasında di er hiçbir alternatifin de erlendirilmedi ini, Çevik Kuvvet polisinin di er artları de erlendirmeksizin do rudan gaz kullanması yönünde alman bir karar do rultusunda binaya girdi ini de göstermektedir.

98. Di er taraftan bu tür gazların kullanılması, ba ka bir çarenin kalmadı ı zorunlu bir durumdan kaynaklanmı olsa dahi gaza maruz kalıp kontrol altına alınan ki ilerin sa lık kurulu una derhal ula tırılmaları ve burada ikayetlerine ili kin rahatlatıcı tedbirlerin kendilerine sunulması gerekmektedir. Gazın etkileri gözönüne alınmalı ve bu tür ikayetlerin giderilmesi için uzman sa lık personelinden mümkün olan en kısa sürede yardım alınmalıdır. Ayrıca bu tür kullanımlardan önce gazdan etkilenenler için gerekli tıbbi müdahale için hazırlıkların -ambulans, sa lık personeli ya da oksijen maskesinin hazır edilmesi gibi- yapılmı olması da gereklidir. Somut olayda gaz kullanımından önce böyle bir hazırlı ın yapıldı ına ili kin açıklama, bilgi ve belge bulunmamaktadır.

99. Açıklanan tüm hususlar birlikte de erlendirildi inde kapalı alanda göz ya artıcı gaz kullanılarak gerçekte tirilen maddi güç kullanımının somut olayın ko ullarında orantılı olmadı ı kanaatine ula ılmı tir.

100. Ba vuruda kullanılan gücün orantısız oldu una karar verildi inden ba vurucuların kontrol altına alınmalarının öncesinde ve sonrasında do rudan yüz bölgeleri hedef alınarak gaza maruz bırakıldıkları yolundaki iddialarının ayrıca de erlendirilmesine gerek görülmemi tir. Öte yandan ba vurucuların cop ve ba ka vasıtalar kullanılarak orantısız

güce maruz kaldıkları ekindeki iddiaları da aynı gerekçeyle de erlendirmeye tabi tutulmamı tır.

101. Sonuç olarak somut olayın gerçeikle me ko ulları dikkate alındı ında güvenlik güçleri tarafından gerçeikle tirilen orantısız eylemlerin belli bir a ırlık düzeyine ula tı ı ve olayda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kötü muamele yasa ının ihlal edildi i kanaatine varılmı tır. Ba vurucuların maruz kaldıkları gücün, insan olmaktan kaynaklanan de erlerini ve onurlarını zedeleyecek ekilde elem ve a a ılanma duygusu uyandıran insan haysiyetiyle ba da mayan muamele te kil etti i sonucuna ula ılmı tır.

102. Açıklanan gerekçelerle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi yönünün ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

ii. nsan Haysiyeti ile Ba da mayan Muamele Yasa ının Usul Yönünün hlal Edildi ine li kin dda

(1) Genel lkeler

103. Devletin ki inin maddi ve manevi varlı ını koruma hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülü ünün usule ili kin bir yönü de bulunmaktadır. Buna göre bireyin bir devlet görevlisi tarafından veya ba ka birey tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutuldu una ili kin savunulabilir bir iddiasının bulunması halinde Anayasa'nın 17. maddesi Devletin temel amaç ve görevleri" kenar ba lıklı 5. maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandı ında- etkili resmi bir soru turmanın yapılmasını gerektirmektedir (Tahir Canan, § 25). Bu usul yükümlülü ü çerçevesinde devlet, her türlü fiziksel ve ruhsal saldırı olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sa layabilecek etkili, resmi bir soru turma yürütmek durumundadır. Bu tarz bir soru turmanın temel amacı, söz konusu saldırıları önleyen hukukun etkili bir ekilde uygulanmasını güvenceye almak ve kamu görevlilerinin karı tı ı olaylar dahil olmak üzere sorumluların gerekti inde hesap vermelerini sa lamaktır (Cezmi Demir ve di erleri, § 110).

104. Aksi takdirde Anayasa'nın, kötü muameleyi kesinlikle yasaklayan 17. maddesi bu nedenle sahip oldu u öneme ra men uygulamada etkisiz hale gelecek ve bazı hallerde sorumluların fiili dokunulmazlıktan yararlandırılarak hesap vermemelerinin ve böylece bireylerin haklarının benzer ekilde ihlal edilmesinin yolu açılacaktır (Tahir Canan, § 25). Bu tür olaylarda yürütülen idari ve hukuki soru turma ile davalar sonucunda sadece tazminat ödenmesi, benzer olayların önlenmesi bakımından caydırıcılı ı sa lamadı ı gibi ki ilerinin ma duriyetini gidermek için de yeterli de ildir.

105. Bu ba lamda soru turmanın etkili ve yeterli oldu undan söz edilebilmesi için soru turma makamlarının ba vuruda bulunulmasını ma durların inisiyatiflerine bırakmadan olaydan haberdar olur olmaz resen harekete geçerek olayı aydınlayabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri toplaması gerekir. Dolayısıyla soru turmalar, kötü muamele yasa ının ihlal edildi i iddialarının gerektirdi i makul özenle ve süratle aynı zamanda derinlikli bir ekilde yürütülmelidir. Di er bir ifadeyle yetkililer, derhal resen harekete geçerek olay ve olguları ciddiyetle ö renmeye çalı malı; soru turmayı sonlandırmak ve kararlarını temellendirmek için acele ve temelden yoksun sonuçlara dayanmamalıdır (Cezmi Demir ve di erleri, § 114).

(2) lkelerin Olaya Uygulanması

106. Somut olayda kolluk görevlileri tarafından düzenlenen tutana ın müdahale sırasında kullanılan gaz silahlan ve mühimmatı ile gaz miktarı konusunda bir açıklama içermedi i görülmektedir. Olay sonrasında yürütülen soru turmada da bu hususların ara tırıldı ına ili kin bir bilgi ve belge bulunmamaktadır. Ayrıca olay yeri incelemesinin yapılarak maddi

delillerin ara tırılmadı ı, olay yerinin sonraki durumunun belirlenmedi i anla ılmaktadır.

107. Ba vurucuların kolluk görevlileri hakkındaki ikayetlerinin ayrı bir soru turma konusu yapılmadı ı, ba vurucular aleyhine yürütülen soru turmada düzenlenen iddianameye ek olarak verilen kararlar sonuçlandırıldı ı ve bu kararın da olaya karı an kollu un düzenledi i tutana a dayandırıldı ı anla ılmaktadır. Cumhuriyet Ba savcılı ının olay yerine ili kin bir inceleme yapmadan, kapalı alandaki gaz kullanımını irdelenmeden ve olaya karı an kolluk görevlilerinin güç kullanmalarına ili kin gerekçelerini sorgulayabilece i ifadelerini almadan bir sonuca vardı ı görülmektedir. Bu ekilde yapılan bir soru turmanın Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının gerektirdi i özen ve ciddiyette oldu unun söylenmesi güçtür.

108. Di er taraftan yetkililerce Bakanlık genelgesine dayanılarak kolluk görevlilerine verilen yazılı talimatlarda, göz ya artıcı gaz kullanımı sırasında gerçek dı ı orantısız güç ikayetleriyle kar ı kar ıya kalınmasının önüne geçilebilmesi için görsel kayıt yapılmasının istendi i anla ılmaktadır. Bu tür kayıtların olayın gerçekle me ko ullarını belirlemedeki rolünün yanında kollu un gereksiz ve orantısız zor kullanmasının önüne geçilebilmesi bakımından da önemli bir i lev yerine getirdi i belirtilmelidir. Polis memurlarından .T.nin mü teki olarak verdi i ifadesinde de pankartın asılması sırasında görüntü kaydı yaptı ını belirtti i, ancak sonraki a amaya ili kin bir bilgi vermedi i anla ılmaktadır. Ba vurucular da olay sırasında böyle bir kaydın yapıldı ını ancak güç kullanılmaya ba lanmasıyla birlikte kaydın kesildi ini ileri sürmü lerdir. Soru turma makamları, ba vurucuların bu iddialarının gerçe i yansıtıp yansıtmadı ım, di er bir ifadeyle olaya ili kin kamera kaydının bulunup bulunmadı ını ara tırmamı tır.

109. Soru turmada delil toplama hususundaki bu eksikliklerin soru turmanın yeterlili i üzerinde derin etkileri olmu tur. Oysa kötü muamele yasa ının gerektirdi i soru turma yükümlülü ü, olayın gerçekle me ko ullarının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yükümlülük, ma durların soru turma i lemlerine ili kin her türlü talebinin kar ılanmasını gerektirmese de soru turmanın seyrini etkileyecek ve maddi gerçe in aç ı a çıkmasına yardımcı olacak mahiyetteki iddialarının ara tırılmasını lüzumlu kılmaktadır. Bu çerçevede belirtilen eksikliklerin yanında olaya karı an kolluk görevlileri tarafından düzenlenmi tutana a ba lı kalınarak sonuca varılması, soru turmanın özenli yürütülmedi ini ve soru turma makamlarının maddi gerçe in ortaya çıkarılması hususunda ciddi bir çaba içinde olmadıklarını göstermektedir.

110. Tüm bu hususlar birlikte de erlendirildi inde insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ı kapsamında Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdi i etkili bir ceza soru turması yürütülmedi i sonucuna ula ılmı tır.

111. Açıklanan gerekçelerle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul yönünün de ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

B. fade Özgürlü ünün hlal Edildi ine li kin dda

1. Ba vurucu Do u Yavuz Yönünden

112. Ba vurucu, içeri i suç olu turmayan bir pankartın asılması nedeniyle hakkında dava açılmasının Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen ifade Özgürlü ünü hlal etti ini ileri sürmü tür.

113. Ba vurucu, ba vuruya konu olayların ya anmasından sonra Parti binasının önüne gelmi ; arkadaşlarının gözaltına alınmasına engel olmaya çalı ması sebebiyle kendisine kötü muamele yasa ı kapsamında de erlendirilmeyen kademeli güç kullanılarak yakalanmı tır (bkz. §§ 61-68). Parti binasına astıkları pankart ve attıkları sloganlarla suç i ledikleri iddiasıyla ba vurucu Do u Yavuz dahil tüm ba vurucular hakkında kamu davası açılmı sa da tüm ba vurucular, üzerilerine atılı suçlardan genel gerekçelerle

beraat etmi lerdir. Buna kar ılık ilk derece mahkemesi ba vurucu hakkında özel bir de erlendirme yapmamı tır (bkz. §§ 26, 27).

114. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun ba vuruların Anayasa Mahkemesince kabul edilemezli ine karar verilebilece i belirtilmi tir. Bu ba lamda temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadı ı ba vurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir (Hikmet Balabano lu, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, §24).

115. Somut olayda ba vurucu hakkında, herhangi bir dü üncenin açıklaması nedeniyle de il sehven dava açıldı ı, sonuçta ba vurucunun beraat etti i, dü üncesi nedeniyle kendisine kötü muamelede de bulunulmadı ı dikkate alındı ında ifade Özgürlü üne yönelik bir ihlalin olmadı ının açık oldu u anla ılmı tır.

116. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının di er kabul edilebilirlik ko ulları yönünden incelenmeksizin açıkça dayanakları yoksan olması nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

2. Di er Ba vurucular Yönünden

a. Ba vurucuların ddiaları ve Bakanlık Görü ü

117. Ba vurucular; ele tiri kapsamında kalan ve içeri i suç olu turmayan bir pankartın Cumhuriyet Ba savcılı ının kararı ile arama ve elkoyma kararına konu edilmesinin, kötü muamele olu turacak ekilde güç kullanılması suretiyle bulundu u yerden ndirilmesinin, konusu suç olu turmayan dü üncelerin açıklanması nedeniyle gözaltına alınmalarının ve haklarında dava açılmasının Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen ifade özgürlü ünü ihlal etti ini ileri sürmü tür.

118. Bakanlık görü ünde; Anayasa'nın 26. ve Sözle mesi'nin 10. maddesinin korudu u ifade özgürlü ünün sınırsız bir hak olmadı ı, hakkın Anayasa ve Sözle me'de tanımlanan me ru amaçlara dayalı olarak sınırlandırılabilice i hatırlatılarak ba vurucuların ifade özgürlü üne yapılan müdahalenin kamu düzeninin sa lanması amacına yönelik oldu u ve Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrası anlamında me ru görülmesi gerekti i belirtilmi tir.

b. De erlendirme

119. Anayasamın "Dü ünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar ba lıklı 26. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"Herkes, dü ünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya ba ka yollarla tek ba ına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestli ini de kapsar...

Bu hürriyetlerin kullanılması,... kamu düzeni[nin],... ba kalarının öhret veya haklarının,... korunması... amaçlarıyla sınırlandırılabilir,..

Dü ünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak ekil art ve usuller kanunla düzenlenir."

i. Kabul Edilebilirlik Yönünden

120. Açıkça dayanaktan yoksun olmadı ı ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anla ılan ifade özgürlü ünün ihlal edildi ine ili kin iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

ii. Esas Yönünden

(1) Müdahalenin Varlığı

121. Mevcut başvurunun koşullarında, başvurucuların mensubu oldukları siyasi parti binasına astıkları pankartın bulunduğu yerden güç kullanılarak indirilmesinin ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

(2) Müdahalenin İhlal Olup Olmadığı

122. Anayasa Mahkemesine sunulan belgelere göre başvuruculara, ÖDP il tekilatının bulunduğu binaya "Katil, Hırsız AKP" yazılı bir pankartın camdan sarkıtılmak suretiyle asıldığı, iktidarda bulunan partiye ve Bakan'a yönelik kaba sözler içeren sloganlar atıldığı iddiasıyla müdahale edilmiştir. Cumhuriyet Başsavcılığına göre başvurucular söz konusu pankart ve sloganlarla iktidar partisinin aynı saatlerde yapılmakta olan mitinginin huzur ve sükununu bozdukları gibi Bakan'a da hakaret etmişlerdir.

123. Bir toplantı veya yürüyüşün huzur ve sükununun bozulmasını cezalandıran 2911 sayılı Kanun'un 30. maddesi ile kamu görevlilerine hakareti cezalandıran 5237 sayılı Kanun'un 125. maddesi, başvuru konusu müdahalenin kanuni dayanaklarını oluşturmaktadır. Ayrıca söz konusu müdahale, kamu düzenini sağlamak ve haklarının korunmasını koruma gibi Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen iki temel amaca yöneliktir. Geriye müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun bir müdahale olup olmadığı sorunu kalmaktadır.

124. Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan ifade özgürlüğü demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden olup toplumun ilerlemesi ve her bireyin gelişmesi için gerekli temel şartlardan birini oluşturmaktadır (Mehmet Ali Aydın [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, § 69; Bekir Coşkun [GK], B.No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 34-36).

125. İfade özgürlüğü herkes için geçerli ve demokrasinin temel ilki için yadsız önemdedir (Bekir Coşkun, §§ 34-36). Bu sebeple ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (Bekir Coşkun, §§ 53-55; Mehmet Ali Aydın, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermesi gerekmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. Bekir Coşkun, § 51; Mehmet Ali Aydın, § 68; Tansel Çölağan, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 51). Orantılılık ise bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı haklarının korunmasını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. Bekir Coşkun, § 57; Tansel Çölağan, §§ 46, 49, 50; Hakan Yiğit, B. No: 2015/3378, 5/7/2017, §§ 59, 68).

126. İfade özgürlüğüne gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin Anayasa'nın 26. maddesini ihlal edeceği pek çok kez ifade edilmiştir. İfade özgürlüğüne yapılan bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olduğunun kabul edilebilmesi için kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçelerin ilgili ve yeterli olması gerekir (diğerleri arasından bkz. Kemal Kılıçdaroğlu, § 58; Bekir Coşkun, § 56; Tansel Çölağan, § 56). Başka bir deyişle somut olayda, bir siyasi parti ile bağlantılı kişilerin ifade özgürlüğüne yapılan müdahale için ileri sürülen gerekçelerin ikna edici olması ve zorunlu nedenlere dayandığının gösterilmesi gerekir.

127. Mevcut başvuruda başvuruculara tam olarak hangi düştünce açıklamaları nedeniyle

müdahale edildi ini tespit etmek kolay görünmemektedir. Polis tarafından düzenlenen 19/3/2014 tarihli raporda, olaylar sırasında iktidarda bulunan partiye ve Ba bakan'a yönelik bazı tahkir içeren sözler söylendi i ileri sürülmü ise de ilk derece mahkemesi bu yönde bir tespit yapmamı tır. Üstelik olaylar sırasında çekilmi ve polis raporunun do rulu unu gösteren video kaydı bulundu u ifade edilmesine ra men bahsi geçen kayıtlar yargılama makamlarına sunulmamı tır. Bu durumda dosyaya sunulan bilgi ve belgeler ile ilk derece mahkemesinin anlatımlarından somut olayda arama kararı verilmesinin ve kolluk görevlilerinin ÖDP l Ba kanlı ı binasına gelmesinin temel sebebinin asılan pankart oldu u anla ılmaktadır. Nitekim pankartın indirilmesi için olay yerine itfaiye aracı ça rıldı ı, ancak pankartın bina içine alınması nedeniyle ba arılı olunamadı ı ifade edilmi tir. O halde de erlendirilmesi gereken bir husus olarak geride parti binasına pankart asılması meselesi kalmaktadır.

128. İlk derece mahkemesi, pankartta AK Partiye yönelik olarak sarf edilen "Katil, Hırsız AKP" ifadelerini tahrik edici bulmamı tır. Mahkemeye göre ba vuruya konu pankart ile AK Parti toplantısının huzur ve sükunu bozulmamı tır (bkz. § 26).

129. Ba vuru konusu olayların meydana gelmesinin esas nedeni olan pankartta, iktidarda bulunan AK Partiye yönelik de er yargısı niteli inde iki sert ifadenin yer aldı ı görülmektedir. Bunlardan "hırsız" ifadesinin iktidar partisinin yolsuzluklara bula tı ım ima etti i açıktır. Demokratik rejimlerde ülkenin sahip oldu u toplam refahın tüm topluma adil bir biçimde da ıtılıp da ıtılmadı ı meselesi kamusal tartı maların ilk sırasında yer almaktadır. Bireylerin veya grupların ekonomiyi düzenleyici mekanizmaların iyi i lemedi inden rant arama ve yolsuzluk iddialarına kadar bir dizi rahatsızlıklarını yüksek sesle dillendirmeleri, ayrıca hükümetin hesap vermesini ve yönetimin olabildi ince saydam olmasını istemeleri ancak dü üncelerin herhangi bir engelle kar ıla madan açıklanabildi i demokratik rejimlerde mümkündür.

130. AK Partiye yöneltilen de er yargısı niteli indeki ikinci açıklama ise "katil" ifadesidir. Türkiye'de uzun süredir devam eden, PKK'nın neden oldu u iddetin ve terör olaylarının sona erdirilmesi gündemin en önemli sorunlarından birini olu turmaktadır. PKK, olayların meydana geldi i tarihle ve halen, ülke için öncelikli bir güvenlik tehdidi olmayı sürdürmektedir. Bununla birlikte toplumun bazı kesimleri hükümetin güvenlik eksenli terörle mücadele politikasını ele tirmekte, bilhassa sert güvenlik önlemlerine ba vurulmasını tartı maya açmaktadır. Güvenlik merkezli olmayan yöntemlerin benimsenmesini savunanlar devletin ve do al olarak devlet iktidarını kullanan iktidar partisinin terörle mücadele sırasında meydana gelen ölümlerden sorumlu oldu unu ileri sürmektedir. Bu anlamda iktidarda bulunan partiye "katil" denmesi mevcut güvenlik politikalarından memnuniyetsizli in en sert biçimde ifadesi olarak anla ılmalıdır.

131. Bununla birlikte devletin terörle mücadele politikalarının ele tirilmesi ile terör Örgütünün faaliyetlerinin desteklenmesi ve me ru gösterilmesi arasındaki ince çizgi her zaman gözetilmelidir. Somut olayın ko ullarında söz konusu ifadenin PKK terör örgütünün iddet eylemlerinin haklılı ını ortaya koymak amacıyla sarf edildi ine dair bir veri bulunmadı ı kanaatine ula ılmı tır.

132. Olayların meydana geldi i gün AK Partinin düzenleyece i toplantı için on binlerce partilinin Edirne'ye geldi i ve toplantı alanında büyük bir kalabalı ın toplandı ı görülmektedir. De erlendirme konusu pankartta yer alan sözlerin AK Partiye gönül verenleri belirli bir oranda incitece i kabul edilebilir. Fakat ifade özgürlü ünün sadece toplum tarafından kabul gören veya zararsız ya da ilgisiz kabul edilen bilgi ve fikirler için de il incitici, öke edici ya da endi elendirici bilgi ve dü ünceler için de geçerli oldu u yinelenmelidir (Emin Aydın (2), B. No: 2013/3178, 25/6/2015, § 35). Anayasa Mahkemesi pek çok kararında ifade özgürlü ünün bir dereceye kadar abartıya ve hatta kı kırtmaya zin verecek ekilde geni yorumlanması gerekti ini kabul etmi tir (Ali Suat Ertosun, B. No: 2013/1047, 15/4/2015, § 66; Zübeyde Füsün Üstel ve di erleri [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 102).

133. Zikredilen kavramları kullanmalarının pankartı açanların açıkça polemik çıkarmaya ve iddetti tepkiler yaratmaya yönelik üsluplarının bir parçası oldu u anlaşılmaktadır (benzer bir de erlendirme için bkz. Zübeyde Füsün Üstel ve di erleri, § 103). Siyasetçilerin ba ta rakipleri olmak üzere toplum ve devlet hayatında yer alan aktörlere yönelik olarak sert ifadelerle ba vurularının taraftarlarını konsolide etme amaçlarının bir parçası olarak kabul edilece i daha önce pek çok kez ifade edilmi tir (Kemal Kılıçdaro lu, § 65).

134. Ba vuruya konu "hırsız" ve "katil" ifadelerinin yer aldığı ele tiri el dü ünçe açıklamasında baskın bir ekilde öfke dili hakimdir. Ba vurucuların uzunca bir süre devam eden iddet sarmalının sona erdirilmesi için seslerini duyurmak ve ekonomik geli melerden ho nnutsuzluklarını ifade etmek için sadece yetkilileri de il aynı zamanda toplumu da sarsma amacı ta ıdıkları kabul edilebilir (terörle mücadele politikalarına kar ı kullanılan sert ifadelerin de erlendirildi i bir karar için bkz, Zübeyde Füsün Üstel ve di erleri, § 103).

135. Ba vuruya konu pankart seçim sürecinde bir siyasi partinin il ba kanlığı nın binasına asılması tir. Anayasa'nın 68. maddesinin ikinci fıkrasında siyasi partilerin, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları oldu u ifade edilmi tir. Siyasi partiler, halkın siyasete katılımının araçları oldukları kadar ço ulcu siyasetin de temel unsuru ve güvencesidir. Karar alma sürecini etkileme ve siyasi iktidarı kullanmada vazgeçilmez bir rol ve a ırlı a sahip olan siyasi partiler ve demokrasi iç içe geçmi ve birbirini tamamlayan kurumlardır. Sonuç olarak devlet politikalarının yönü, günümüz ça da demokrasilerinde siyasi partilerin açık mücadelesi ile tayin edilmektedir.

136. Demokrasi için vazgeçilmez önemlerinin bir sonucu olarak Anayasa ve kanunlarımızda siyasi partiler oldukça ayrıntılı bazı düzenlemelere konu olmu tur. Söz konusu düzenlemelerden biri de mevcut ba vuruya ili kin meselenin çözümlenmesi ile yakından ilgili olan siyasi partilerin parti binalarında ilan asma serbestisine ili kin hükümdür. 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un " lan ve reklam yerleri" kenar ba lıklı 60. maddesinde ayrıntılı bazı düzenlemelere yer verilmi tir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında siyasi partilerin ve adayların seçim bürolarına, seçim ba langıç tarihinden seçim propaganda süresinin sona erdi i tarihe kadar parti bayra ı, afi , poster, pankart ve benzeri malzemeleri asabilece i veya yapı tırabilece i hükmüne yer verilmi tir. Aynı fıkrada ayrıca siyasi partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde binalarına parti bayra ı, afi , poster, pankart ve benzeri malzemeleri asmasına ve yapı tırmasına izin verilmi tir.

137. Somut olayda ba vuruya konu pankartın ÖDP'nin Edirne İ Ba kanlığı nın binasına, yakla an yerel seçimler öncesinde asıldığı gözardı edilmemelidir. 298 sayılı Kanun'un parti binalarının dı yüzelelerini sürekli propaganda alanı olarak kabul etmesi gerçe inin ı ında böyle bir pankarta müdahale ederken yetkililerin çok daha titiz de erlendirmelerde bulunmaları gerekti i açıktır.

138. Dosyaya sunulan polis raporlarının, iddianamenin ve di er belgelerin incelenmesi neticesinde ba vuruya konu müdahalenin esas itibarıyla olayların meydana geldi i gün AK Partinin düzenleyece i toplantı için bir araya gelen kalabalı ın huzur ve sükununun bozulmasını önlemek için yapıldı ı de erlendirilmi tir. Bununla birlikte ça da demokrasilerdeki vazgeçilmez önemi nedeniyle kamu düzeni açısından tehlike olu turmayan ve iddete te vik etmeyen dü üncelerin açıklanması ve yayılması çabalarına sabır ve ho görü gösterilmesi gerekir. Yetkili makamlar ancak kamu düzenine yönelik tehditlerin gerçeklik de eri ta ıması halinde bu tehditleri bertaraf edecek tedbirleri alabilirler (E itim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve di erleri [GK], B. No: 2014/920, 25/5/2017, § 81).

139. Somut olayda polis, Cumhuriyet Savcılı ı veya elkoyma kararını veren ilk derece

mahkemesi anılan pankartın o gün bir araya gelen topluluğu u tahrik etti ini veya tahrik etme potansiyeli bulundu unu, pankart içeriğinin kışkırtıcı, çatışmaların tırmanmasına neden olacak ve kamu düzenini bozacak nitelikte oldu unu gösterilebilmesi de ildir. Kaldı ki bu vurucuları yargılayan Asliye Ceza Mahkemesi, AK Parti miting alanının ÖDP Parti binasının bulunduğ u yere yaklaşık 2 km uzaklıkta oldu unu dikkat çektikten sonra somut pankartın bir toplantısının huzur ve sükununu bozmaya yeterli olmadı ı kanaatine ula mı tır.

140. Henüz provokasyona dönüşmemi veya dönüşümü gösterilememi bir düünce açıklamasına müdahale edilebilmesi için somut olayın koşullarında belirli oranda tehlikeye neden olunduğunun ortaya konulması gerekir. Doğası veya içeriği gereği devlete zarar vermek, toplumu sindirmek veya var olan toplumsal çatışmaları körüklemek için hukuk sisteminde suç olarak kabul edilen eylemleri işlemeye hazır bulunan insanları bilinçlendirmeye veya cesaretlendirmeye elverişli olan veya suç işlemeye riskini artıran düünce açıklamaları saldırganlığa yöneltecek seviyede tehlikeli kabul edilebilir.

141. Tüm veriler ışığında somut olayda, pankart açmak suretiyle açıklanan düünceye yapılan müdahale ile bireylerin Anayasa'da güvence altına alınan ifade özgürlüklerini kullanırken kamu güçlerinin bazı varsayımlara dayanan keyfi müdahalesi ile karşı karşıya kaldıkları kanaatine ulaşılmı tır. Somut verilerle desteklenmeden, soyut bazı mülahazalarla herhangi bir düünce açıklamasının açık ve mevcut bir tehlike oluşturduğunun kabul edilmesi ayrı bir yorum olacaktır. Zira aksinin kabulü başka ifade özgürlüğü olmak üzere çok sayıda anayasal hak ve özgürlükler üzerinde varsayımlara dayalı olarak baskı yaratma potansiyeline sahiptir. Bu durum kamusal konular ve düünce açıklamalarını imkansız hale getirecektir.

142. Eldeki olayda bu vurucuların astı pankartın kamu düzeni için tehlike yarattığını ya da saldırgan bir içeriğe sahip oldu unu gösteren bir unsur tespit edilememiştir. O halde geriye bazıları için öke edici ve rahatsızlık verici olarak kabul edilebilecek ifadelerle bir siyasi partinin eleştirilmesi meselesi kalmaktadır.

143. Kamu otoritelerine veya kamu politikalarına yönelik eleştirilere ilişkin olarak bazı ilkeler benimsenmemiştir (Zübeyde Füsun Üstel ve diğ. erleri, §§ 104-109). Siyasi partiler kamu gücünü kullanan organlar değildir. Ancak bilhassa iktidarda bulunan bir siyasi partinin önemli ölçüde kamu politikalarını oluşturması nedeniyle kendilerine karşı yöneltilen görüş ve ifadeler hangi oranda kabul edilemez görülürse görülsün politikalarını eleştiren, onları kabul edilemez bulan fikirlerin serbestçe açıklanmasına karşı eleştiriyeye katlanma yükümlülüğünün oldukça geniş olduğunu aşırmaktadır (kamu gücünü kullanan organların eleştirilere katlanma yükümlülüğü bağlamında bkz. Mehmet Ali Aydın, § 69; Aytekin Çelik, § 53).

144. Bu bağlamda iktidardaki bir siyasi partinin terörle mücadele politikalarını eleştiren görüş ve düünceler ne kadar ağır olursa olsun bunlardan dolayı kısıtlamaya yaptırım uygulanmamalıdır (benzeri ölçüde bkz. Zübeyde Füsun Üstel ve diğ. erleri, § 105). Ayrıca siyasi partilerin -bilhassa kamusal politikaları oluşturup yön verdikleri için iktidarda olanların- kabul edilebilir eleştirinin sınırları da özel bireylere nazaran çok daha geniştir. Demokratik bir sistemde, siyasi partilerin düüncelerinin ve politikalarının da kamuoyunun sıkı denetimi altında olduğ u her zaman gözönünde bulundurulmalıdır (kamu otoritelerinin kamuoyunun da sıkı denetimi altında olduğ unu ilişkin de erlendirmeler için bkz. Aytekin Çelik, § 54; Zübeyde Füsun Üstel ve diğ. erleri, § 106; Bekir Coşkun, § 66; Ergim Poyraz (2) [GK], B, No: 2013/8503, 27/10/2015. §69).

145. Siyasi partiler ve özellikle iktidarda bulunmanın olanaklarına sahip olanlar kendilerine yönelik saldırı ve eleştirilere her zaman cevap ve tepki verme imkanına sahiptir. Bu imkanların varlığını nedeniyle siyasi partilere yönelik kendilerine göre haksız sözel saldırılara ilişkin olarak -bunlar iddiate tevkik içermedikçe- kamu gücünü kullanan otoritelerin ceza soruşturması ve kovuşturmalarına başvurması konusunda kendilerini

sınırlandırmaları gerekir (benzer şekilde bkz. Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri, § 107).

146. Son olarak, pankarttaki ifadeler son derece sert olsa da bir bütün olarak kamuoyunu yakından ilgilendiren bir konuda mevcut bir toplumsal tartışmaya yönelik ifadeler olduğu görülmektedir.

147. Bir siyasi partinin mensubu olan baskın vurucuların ancak demokratik bir toplumda gerek duyulan sınırlama ve kısıtlamalara tabi olarak yolsuzluk ve terörle mücadele politikaları ile ilgili konularda bilgi edinme ve paylaşım özgürlüğüne sahip oldukları açıktır. Baskın vurucular söz konusu haklarını bir pankart üzerine artık kalıplaşmış bir slogan haline gelen bir cümle yazarak kullanmayı tercih etmişlerdir.

148. Kapsamlı bir inceleme neticesinde baskın vurucuların ifade özgürlüğüne sadece önlem amaçlı olarak ve kötü muamele olacaktır biçimde güç kullanmak suretiyle müdahale edilmesinin baskın vurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olduğu değerlendirilmemiştir. Mevcut baskın vuruda müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamadığı gibi orantılı da olmadığı, dolayısıyla demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olarak kabul edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

149. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Selahaddin MENTE bu görüşe katılmamışlardır.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

150. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, baskın vurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi halinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmıyorsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hallerde baskın vurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

151. Baskın vurucular ihlalin tespitine, yargılamanın yenilenmesine ve her bir baskın vurucu için 15.000 TL tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmişlerdir.

152. Anayasa Mahkemesinin Mehmet Doğan ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına da işaret etmiştir (Aligül Alkaya ve diğerleri (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

153. Bireysel baskın vuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hale getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi,

ayrıca bu ba lamda uygun görülen di er tedbirlerin alınması gerekmektedir (Mehmet Do an, §§ 55, 57).

154. Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmetti i hallerde ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlı ının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hallerde yargılamanın yenilenmesinin gereklili i hususundaki takdir derece mahkemelerine de il ihlalin varlı ım tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmı tır. Derece mahkemesi Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtti i do rultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken i lemleri yapmakla yükümlüdür (Mehmet Do an, § 59).

155. Ba vuruda, güvenlik güçleri tarafından orantısız güç kullanılması ve etkili soru turma yapılmaması nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının maddi ve usul boyutlarıyla ihlal edilmesinin yanı sıra Anayasa'nın 26. maddesinin de ihlal edildi i sonucuna varılmı tır. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi yönden ihlalinin kolluk görevlilerinin eyleminden, ifade özgürlü ü ihlalinin soru turma kapsamında Cumhuriyet Ba savcılı ınca verilen kararlar ve kolluk görevlilerinin eylemlerinden, insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul yönünden ihlalinin ise Cumhuriyet Ba savcılı ının yürüttü ü soru turma ve bu kapsamda verilen karardan kaynaklandı ı anla ılmı tır.

156. Bu durumda insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ına ili kin ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden etkili bir soru turma yapılmasında ve sorumlu kolluk görevlisi ya da görevlileri hakkında kamu davası açılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden soru turma ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda Cumhuriyet Ba savcılı ınca yapılması gereken i , öncelikle ihlale yol açan kovu turmaya yer olmadı ına dair kararın ortadan kaldırılması ve nihayet ihlal sonucuna uygun eksikli i belirtilen birtakım delillerin toplanmasının ardından sorumlu kolluk görevlisi ya da görevlileri hakkında kamu davası açmaktan ibarettir. Bu sebeple kararın bir örne inin yeniden soru turma yapılmak üzere Edirne Cumhuriyet Ba savcılı ına (Soru turma No: 2014/3145) gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

157. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi ve usul boyutları ile ifade özgürlü ünün ihlal edilmesi nedeniyle yalnızca yargılamanın yenilenmesiyle giderilemeyecek olan manevi zararları kar ılı ında Do u Yavuz dı ındaki ba vuruculara -talepleri de dikkate alınarak- ayrı ayrı net 15.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

158. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 3.000 TL vekalet ücretinden olu an toplam 3.206,10 TL yargılama giderinin ba vurucu Do u Yavuz dı ındaki ba vuruculara Ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Ba vurucu Do u Yavuz yönünden kötü muamele yasa ının ve ifade özgürlü ünün ihlal edildi ine ili kin iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA OYB RL YLE,

2. Di er ba vurucular yönünden kötü muamele yasa ının ve ifade özgürlü ünün ihlal edildi ine ili kin iddianın KABUL ED LEB L R OLDU UNA OYB RL YLE,

B. 1. Di er ba vurucular yönünden Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında

güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi boyutuyla HLAL ED LD NE OYB RL YLE,

2. Di er ba vurucular yönünden Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul boyutuyla HLAL ED LD NE OYB RL YLE,

3. Di er ba vurucular yönünden Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlü ünün HLAL ED LD NE Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Selahaddin MENTE 'in kar ıoyları ve OYÇOKLUGUYLA,

C. Kararın bir örne inin insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soru turma yapılmak üzere Edirne Cumhuriyet Ba savcılı ına GÖNDER LMES NE,

D. Ba vurucu Do u Yavuz dı ındaki ba vuruculara ayrı ayrı net 15.000 TL manevi tazminat ÖDENMES NE, tazminata ili kin di er taleplerin REDD NE,

E. 1. 206,10 TL harç ve 3.000 TL vekalet ücretinden olu an toplam 3.206,10 TL yargılama giderinin ba vurucu Do u Yavuz dı ındaki BA VURUCULARA MÜ TEREKEN ÖDENMES NE,

2, Ba vurucu Do u Yavuz tarafından yapılan yargılama giderinin üzerinde BIRAKILMASINA,

F. Ödemelerin, kararın tebli ini takiben ba vurucuların Hazine ve Maliye Bakanlı ına ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması halinde bu sürenin sona erdi i tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FA Z UYGULANMASINA,

G. Kararın bir Örne inin Adalet Bakanlı ına GÖNDER LMES NE 6/2/2020 tarihinde karar verildi.

KAR I OY GEREKÇES

Bir siyasi partinin yapılacak olan yerel seçimler münasebetiyle ilde düzenleyece i açık hava toplantısının yapılaca ı gün ba vurucuların bir ba ka siyasi partinin il ba kanlı ı binasında toplandıkları, binanın camından bir siyasi partiyi hedef alan pankartın asıldı ı, tertiplenecek mitinge il di ından pek çok ki inin gelmesi ve muhtemel toplumsal olayların önlenmesi bakımından Cumhuriyet Savcısının kararıyla afi açılan parti binasının aranması ve anılan pankarta el konulması talimatının verildi i, güvenlik kuvvetlerince bu konuda düzenlenen tutana a göre binada bulunanlar tarafından ayrıca anılan siyasi parti ve Genel Ba kanını hedef alan sloganların da atılmakta oldu u, kamu düzeninin tehlikeye dü mesi ihtimalinin çok yüksek olu u kar ısında güvenlik kuvvetlerince anılan pankartın indirilmesi ve atılan sözkonusu sloganlara son verilmesi faaliyetinin me ru bir temeli bulundu undan, ba vurucuların ifade hürriyetlerinin ihlal edildi inin söylenemeyece i, her ne kadar ba vurucular hakkında pankart asma ve slogan atma suretiyle Ba bakana hakaret suçlarından açılan dava derece mahkemesince beraat kararı ile sonuçlanmı sa da, görevlilerce tutulan tutanak içeri i ve Savcılıkça dinlenen tanık beyanlarıyla ortaya konan bu olgunun anılan derece mahkemesince herhangi bir de erlendirmeye tabi tutulmadı ı ve bu konunun meskut geçildi i, oysa iddianame ile saptanan fiiller konusunda derece mahkemesince müspet yada menfi bir karar verilmesi gerekirken bu lazıme riayet edilmedi i, dolayısıyla bu açık takdir zaafı kar ısında anılan mahkeme kararındaki gerekçenin ifade özgürlü ü yönünden de erlendirmeye esas alınmasına imkan bulunmadı ı, keza anılan mahkeme kararındaki, açılan pankart nedeniyle düzenlenecek siyasi parti açık hava toplantısının huzur ve sükununu bozmaya yeterli bir

vasıta ve eylem olmadığı, herhangi bir kişi ya da partiyi küçük düşürücü, aşağılayıcı bir mahiyetinin bulunmadığı ekindeki deşerlendirmenin deşisabetli bulunmadığı, “katil”, “hırsız” ekindeki yazı ve sloganların “soyut” birer deşer yargısı olmayıp, somutlaşırılıp siyasi bir kişilik ve partiyi hedef alması karışısında açıkça tahkir ve tezyif içeren bir mahiyet gösterdiği, siyasetçilerin ve siyasi tüzel kişiliklerin buldukları statü ve ifa ettikleri siyasi görevleri dikkate alınarak belli ölçüde eleştiriye katlanmaları makul görülebilirse de, eleştiri sınırını aşan, açıkça hakaret teşkil eden söz ve ifadelerin onların şeref ve itibar haklarını zedeleyeceğinin bir gerçek olduğu, dişer bir deşeyi leşsiyasetçiler ve siyasi partilerin deşeref ve itibarlarının korunması gerektiğı, onların bu manevi deşerlerini yok edecek veya anlamsız kılacak söz veya davranışlarının, adil denge kurulurken ifade özgürlüğü başlamında daha fazla korumayı hak edecek; onur kırıcı, hakaret teşkil eden söz veya fiillerin ifade özgürlüğü koruması altında olmadığı, “hırsız” ve “katil” sözlerinin katlanılması gereken aşır bir siyasi eleştiri olduğu ekindeki bir görüşün kabulüne imkan bulunmadığı, başvurucuların ifade özgürlüklerine yapılan müdahalenin, kamu düzeninin saşlanması amacına dayalı olması nedeniyle Anayasa’nın ifade özgürlüğüne güvence altına alan 26. maddesinin ikinci fıkrası anlamında meşru bir amaç taşımı ve açıklanan nedenlerle başvurunun somutunda başvurucuların ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğı sonuç ve kanaatine vardığımızdan; çoşunluğun aksi yöndeki kararına katılmadık.

KARAR OY GEREKÇESİ

Yerel seçimler dolayısıyla Başbakanın katılımıyla yapılacak bir açık hava toplantısı öncesinde alınan tedbirler kapsamında, bir siyasi partinin il başkanı şı binasına asılan pankartın kolluk kuvvetlerince indirilmesi nedeniyle düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetinin ihlal edildiğine ilişkin çoşunluk kararına şun gerekçeler ile katılmamız mümkün olmamıştır.

Düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti, özüne dokunulamayan çekirdek haklardan olmayıp, kamu düzeninin temini amacıyla dokunulabilen ve sınırlama yapılabilen haklardandır. Yerel seçimler dolayısıyla Başbakanın katılımıyla yapılacak bir açık hava toplantısı öncesinde kamu düzeninin saşlanması amacıyla alınan tedbirler kapsamında, bir siyasi partinin il başkanı şı binasına asılan pankartın kolluk kuvvetlerince indirilmesi, Kamu otoritelerinin kamu güvenliğini saşlama faaliyetleri içerisinde kabul edilmeli ve makul karışılmalıdır.

Bir seçim nedeniyle, Başbakanın katılımıyla gerçekleşen bir açık hava mitingine, civar illerden katılımlar olmakta ve deşşik istikametlerden açık hava mitinginin yapılacağı alana girilmektedir. Bir başbakanı siyasi partinin il başkanı şı binasında kendilerini tahkir eden bir pankartın asılı olmasından haberdar olmaları ve görmeleri kitleyi ve kalabalığı rahatsız edici bir durumdur. Mitingin yapılacağı günde, belli bir amaç için toplanan bireylerin heyecanlı ve duygusal olmaları psikolojik bir veridir. Ayrıca kalabalıkların kitle psikolojisi ile davrandıkları ve yönlendirmelere ve provokasyonlara açık olduğu da bilinen bir başbakanı gerçektir.

Seçimlerin, uzun süreli seçim faaliyetlerinin ve açık hava mitinglerinin barış ve huzur içerisinde geçmesini saşlamak, sonraki süreçte ilin genel huzurunun sürdürülmesini temin etmek, il kamu otoritelerinin duyarlı ve özenli olmaları ile ancak mümkün olabilmektedir. Siyasi parti mitinglerinin barış içerisinde geçmesini saşlamak amacıyla, miting öncesinde, esnasında ve sonrasında alınmakta olan faaliyetler bulunmaktadır. Kamu otoritelerinin, kamu güvenliğini ve genel asayiş saşlama hususunda gösterebilecekleri en ufak bir ihmal ve zafiyet ciddi güvenlik sorunlarına yol açabilecektir.

Yerel seçimler dolayısıyla Başbakanın katılımıyla yapılacak açık hava toplantısı öncesinde, kamu düzeninin saşlanması amacıyla alınan güvenlik tedbirleri kapsamında, bir siyasi partinin il başkanı şı binasına asılan pankartın kolluk kuvvetlerince indirilmesi, miting

gününe özgü alınması gereken kamu düzeni, güvenli i tedbirleri çerçevesinde de erlendirilmelidir ve bu nedenle de; dü ünçeyi açıklama ve yayma hürriyetinin ihlal edildi i ekinde yorumlanmamalıdır.

Kamu düzeninin korunması ve kamu güvenli inin sa lanması üstün yararı gözönüne alındı ında, dü ünçeyi açıklama ve yayma hürriyetinin ihlal edildi ine ili kin ço unluk kararına katılmamız mümkün olmamı tır.